

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ANABİLİM DALI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANADOLU LİSESİ VE MESLEKİ TEKNİK ANADOLU LİSESİ
ÖĞRENCİLERİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
FARKINDALIĞI: GÜNGÖREN ÖRNEĞİ

Hüseyin Enis KARA

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Müge ENSARİ ÖZAY

İSTANBUL-2020

ÖZET

ANADOLU LİSESİ VE MESLEKİ TEKNİK ANADOLU LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ FARKINDALIĞI: GÜNGÖREN ÖRNEĞİ

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, sadece işyerleri için değil okullar için de yeni hükümler içermektedir. İşveren sıfatıyla okul müdürleri, çalışan ve hizmet veren sıfatıyla öğretmenler kanun ve yönetmeliklerindeki hususları uygulamakla yükümlüdür. Okul yönetimi, okul binası içerisinde, okulla ilgili faaliyetlerin yapıldığı yerlerde ve öğrencilerin okula ulaşmaları esnasında oluşabilecek her türlü tehlike, yaralanma ve risklerden öğrencilerini korumak ve güvenliklerini sağlamakla sorumludur.

Araştırmanın amacı eğitimlerinin bir parçası olarak Temel İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimi almış olan Mesleki Teknik Anadolu Liseleri öğrencileri ile iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almayan Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarının karşılaştırılmasıdır. Bu çalışmada, Güngören ilçesinde Gençosman İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Çok Programlı Anadolu Lisesi 'nde okuyan Meslek Lisesi 11 ve 12. sınıf öğrencileri ile Anadolu Lisesi 11 ve 12. sınıf öğrencilerine anket düzenlenmiş ve sonuçları değerlendirilmiştir. Meslek Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliğinin farkındalığı konusunda, okullardaki ve staj yerlerindeki uygulamalar ve öğrencilerin bu konudaki bilgilerinin ne düzeyde olduğu irdelenmiştir. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almayan Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği farkındalık açısından yanıtları, Meslek Liseli öğrencilerin yanıtları ile karşılaştırılmıştır.

Bu çalışma ile Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş hayatına başlamadan önce mevcut durumlarının belirlenmesi, lise öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeterli bilgiye sahip olup olmadıkları, öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinin önemini fark etmeleri, eksikliklerin belirlenmesi ve giderilmesi için gerekli önlemlerin alınması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu çalışma, iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitimlere ve uygulamalara katkı sağlayacaktır. Farkındalık anketi 35 sorudan oluşmaktadır. Güngören Gençosman İMKB Çok Programlı Lisesi'nde öğrenim gören 304 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Yapılan anket çalışması sonucu toplanan veriler SPSS versiyon 22 istatistik programı ile analiz edilmiştir.

Bu araştırmada öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı anketine verdiği cevaplar incelenmiş ve önceden belirlenmiş olan 3 araştırma sorusunun anlamlılık düzeyi karşılaştırılmıştır. Araştırmanın güvenirlilik analizi ile araştırmanın bulgular tablolaştırılıp yorumlanmıştır. İş sağlığı ve güvenliği farkındalığı anketi öncesinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almış olan Meslek Liseli ğrenciler ile iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almamış Anadolu Liseli ğrenciler kıyaslanmıştır. 11 ve 12. sınıf ğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı anketinden elde edilen sonuçlarla literatürdeki çalışmalar ile karşılaştırılmıştır.

Anadolu Liselerinin sayısal bölümünde eğitim gören öğrenciler farkındalık hususunda Meslek Liseli ğrencilere nazaran iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almamalarına rağmen daha yatkın olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, İş Güvenliği Durumsal Farkındalığı, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Liseleri farkındalık

ABSTRACT

ANATOLIAN HIGH SCHOOL AND VOCATIONAL TECHNICAL ANATOLIAN HIGH SCHOOL STUDENTS 'AWARENESS FOR OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY: GUNGOREN EXAMPLE

The Occupational Health and Safety Law No. 6331 contains new provisions not only for workplaces but also for schools. School principals as employers and teachers as employees are obliged to apply the issues in the laws and regulations. The school management is responsible for protecting and ensuring the safety of students from any dangers, injuries and risks that may occur during the school building, where school-related activities are carried out and during the transportation of students to the school.

The aim of this research is to compare the occupational health and safety awareness of Vocational Technical Anatolian High School students who have received basic occupational health and safety training as part of their education and those who do not receive occupational health and safety training. In this study, a survey is conducted for 11th and 12th grade students and 11th and 12th grade students studying at Güngören Gençosman İMKB Multi-Program Anatolian High School in Istanbul district and these results are evaluated. On the awareness of occupational health and safety of vocational high school students, the applications in schools and internships and the level of knowledge of students on this subject are examined.

In addition, the responses of Anatolian High School students who did not receive occupational health and safety training in terms of occupational health and safety awareness are compared with those of Vocational High School students. With this study, it is aimed to determine the current status of Vocational High School and Anatolian High School students before starting their business life, whether high school students have sufficient information about occupational health and safety, to realize the importance of occupational health and safety of students, to take necessary measures to identify and eliminate deficiencies. In addition, this study will contribute to trainings and practices on occupational health and safety. Awareness survey consists of 35 questions. Güngören Gençosman İMKB Multi-Program Anatolian High School is conducted on 304 students studying at the High School. The data collected as a result of the survey study is analyzed with SPSS 22 statistical program.

In this research, the significance level of the relationship between the answers given by students to the occupational health and safety awareness survey and the research questions are compared. With the reliability analysis of the research, the findings are tabulated and interpreted for the purposes of the research. Occupational health and safety training with vocational high school students who have been trained on occupational health definition, workplace risk factors, occupational disease and occupational accident definition, the groups most at risk, protection principles and preventive measures and related institutions before the occupational health and safety awareness survey Anatolian High School students who have not received are compared. The results obtained from the 11th and 12th grade students' health and safety awareness survey are compared with the studies in the literature.

It has been observed that students studying in the numerical part of Anatolian High Schools are more prone to awareness, although they do not receive occupational health and safety education compared to Vocational High School students.

Keywords: Occupational Health and Safety Training, Occupational Safety Situational Awareness, Anatolian Vocation High Schools, Anatolian High Schools

TEŞEKKÜR

Bu tezi hazırlamam da her aşamada yardım ve desteklerini esirgemeyen değerli aileme ve GÜngören Gençosman İMKB Çok Programlı Anadolu Lisesi öğrenci, veli, öğretmen ve idarecilerine, değerli meslektaŐım Cenk Aygün'e Őükranlarımı sunmak isterim. Üsküdar Üniversitesi ailesine ve tez danışmanım Sayın Dr. Müge Ensari Özay'a sonsuz teşekkür eder, minnet ve Őükranlarımı sunarım.

BEYAN FORMU

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik çalışma çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında zgn olduğunun, tarafımdan üretildiğini ve Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tez Yazım Kılavuzuna göre yazıldığını beyan ederim.

22.05.2020

Hüseyin Enis Kara

İmzası

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	iii
TEŞEKKÜR	v
BEYAN	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xii
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği.....	4
2.2. Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliği.....	5
2.3. Eğitim ve Öğretim Kurumlarında Sağlık ve Güvenlik.....	5
2.4. Türkiye’deki Mesleki Teknik Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği.....	6
2.5. Milli Eğitim Bakanlığı’nın İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Çalışmaları.....	7
2.6. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Rehberine Göre Okul Yönetimlerinin Yapacağı Çalışmalar	9
2.7. Milli Eğitim Bakanlığı’nda İş Kazaları	13
2.8. Avrupa Birliği Ülkelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi.....	15
2.9. Almanya	17
2.10. İngiltere	17
2.11. İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalığının önemi	19
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	21
3.1. Araştırmanın Tipi	21
3.2. Araştırmanın Modeli	21
3.3. Araştırmanın Yeri ve Zamanı.....	22
3.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	22
3.5. Veri Toplama Araçları ve Analizi	22
3.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	22
4. BULGULAR.....	24
4.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri	24
4.2. Araştırma Anketinin Geçerlik ve Güvenirlik Testleri.....	45
4.3. Araştırmanın sorularına ait bulgular.....	48
5. TARTIŞMA.....	52

6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	60
6.1. Sonuç	60
6.2. Öneriler	63
KAYNAKÇA.....	66
EKLER	74
Ek.1. Anket	74
Ek.2. Etik Kurul Onayı.	74
Ek.3. MEB Onayı.	74
Ek.4. Özgeçmiş.	74
Ek.5. Resimler.	80
Ek.6. MEB İş Kazası Bildirme Formu.....	81
Ek.7. MEB Ramak Kala Olay Bildirme Formu.....	82

TABLolar DİZİN

Tablo 1. Cinsiyet dağılımı tablosu	23
Tablo 2. Yaş dağılımı tablosu	24
Tablo 3. Okul türü tablosu	25
Tablo 4. Öğrencilerin devam ettikleri sınıflara ilişkin bulgular.....	25
Tablo 5. Okulda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldınız mı?	26
Tablo 6. Öğrencilerin “İş sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse daha güvenli çalışma ortamları oluşacaktır.” ifadesine ilişkin görüşlerinin dağılımları.	27
Tablo 7. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse tehlikeli davranışlar azalacaktır.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	28
Tablo 8. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim aldıktan sonra risk algımın arttığını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.....	29
Tablo 9. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin faydalı olacağını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	30
Tablo 10. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin beğeniyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.....	31
Tablo 11. Öğrencilerin “Akademik eğitimde sanal gerçeklik uygulamaları kullanılması gerektiğini düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	32
Tablo 12. Öğrencilerin “Tüm iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde sanal gerçeklik uygulamalarının kullanılması gerektiğini düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	32
Tablo 13. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitim uygulamaları daha iyi bir eğitim almamı sağlar.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.....	33
Tablo 14. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri gelecekte edineceğim meslekte çok işime yarayacaktır.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	33
Tablo 15. Öğrencilerin “ İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin uygulamalı olması teorik eğitimlere göre tüm güvenlik kuralları ve prosedürlerini daha iyi anlamamı sağlar.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	34
Tablo 16. Öğrencilerin “ İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin faydalarını biliyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	34

Tablo 17. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimi sonrasında tehlikelerden doğacak sonuçları zihnimde canlandırabilirim.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	35
Tablo 18. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri olası tehlike ve riskler için hazırlıklı olmamı sağlar.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	35
Tablo 19. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin derslerde kullanılmasının kalıcı öğrenmeyi sağlayacağını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	36
Tablo 20. Öğrencilerin “Okulumda verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	36
Tablo 21. Öğrencilerin “Okulumda iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden yeterince faydalandığımı düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	37
Tablo 22. Öğrencilerin “Mesleki Teknik Anadolu Liseleri öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimini mutlaka almaları gerektiğini düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	37
Tablo 23. Öğrencilerin “Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimini mutlaka almaları gerektiğini düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	38
Tablo 24. Öğrencilerin “Okulumda iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi, düzenli eğitim verilmesinin iş sağlığı ve güvenliği bilincimi arttıracaklarını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	38
Tablo 25. Öğrencilerin “Okulumda/ staj yerimde tehlikeler için önceden pratik önlemler alındığını bilirim.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	39
Tablo 26. Öğrencilerin “Atölyede/laboratuvarda/derslikte/staj yerinde uyulması gereken talimatları bilirim.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	39
Tablo 27. Öğrencilerin “Okulumun güvenli olmayan bir durumu varsa iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili iyi bir eğitim görmediğim için bu durumu bilmem.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	40
Tablo 28. Öğrencilerin “Acil durumların ne olduğunu bilirim acil durumla karşılaştığımda soğukkanlı davranırım ne yapacağımı bilirim .” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	40
Tablo 29. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden okul türüm nedeni ile çalışma hayatımda faydalanacağımı bilirim .” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	41

Tablo 30. Öğrencilerin “Milli Eğitim Bakanlığı’nın verdiği temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimini aldım.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	41
Tablo 31. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği konusunda aldığım eğitimlerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde kazandığım becerilerin çalışma hayatımda faydalı olmayacağını düşünüyorum. Bu eğitimlerin beni iş hayatına başladığımda daha iyi bir yere getireceğine inanmıyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	42
Tablo 32. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği dersi zorunlu/seçmeli olarak ders programına konulursa daha çok faydalanırım.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	42
Tablo 33. Öğrencilerin “İş güvenliğinin yasalarla korunmasının ve cezai yaptırım uygulanmasının, kurallara uyulması için yapılan baskı olduğunu düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	43
Tablo 34. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği yalnız çalışma ortamında değil, okulda, staj yerinde, atölyede, laboratuvarında, okul servisinde kısacası hayatın her aşamasında yaşam tarzı olmalıdır.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.	43
Tablo 35. İç tutarlılık katsayısı yorumlama	44
Tablo 36. Özdamar’a göre katsayı yorumlama	45
Tablo 37. Araştırma sorularının Cronbach’s Alfa puanı.....	45
Tablo 38. Araştırma sorularının toplam istatistiksel Cronbach’s Alfa puanları	45
Tablo 39. Araştırma Sorusu 1’in İstatistik Analizi	47
Tablo 40. Araştırma Sorusu 2’nin İstatistik Analizi	48
Tablo 41. Araştırma Sorusu 3’ün İstatistik Analizi.....	49

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Cinsiyet dağılımı grafiği.....	23
Şekil 2. Yaş dağılımı grafiği.....	24
Şekil 3. Okul türü grafiği.....	25
Şekil 4. Öğrencilerin devam ettikleri sınıflara ilişkin bulgular grafiği.....	26
Şekil 5. Okulda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldınız mı? Sorusuna ait grafikdir.	26
Şekil 6. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse tehlikeli güvenli çalışma ortamları oluşacaktır.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları grafiği.	27
Şekil 7. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse tehlikeli davranışlar azalacaktır.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları grafiği.	28
Şekil 8. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim aldıktan sonra risk algımın arttığını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımlarını gösteren grafik.	29
Şekil 9. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin faydalı olacağını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımlarını gösteren grafik.	30
Şekil 10. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin beğeniyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımlarını gösteren grafik.	31

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

İMKB: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası

KKD: Kişisel Koruyucu Donanım

İSGK: İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu.

ILO: International Labour Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü).

ISO: International Organization For Standardization (Uluslararası Standardizasyon Örgütü.).

WHO: Dünya Sağlık Örgütü

AB: Avrupa Birliği

İSG: İş Sağlığı ve Güvenliği.

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OSGK: Okul Sağlık ve Güvenlik Kurulu.

ASGK: Alan Sağlık Genel Kurulu

OSHA: Occupational Health and Safety Administration

1.GİRİŞ

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 30.06.2012 tarihinde 28339 sayılı Resmi Gazete de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun amacı; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir. Kanun; kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve iş yerlerine, bu iş yerlerinin bütün çalışanlarını kapsamaktadır (Kılıç, 2014). Bireylerin değişen dünyamıza ayak uydurabilmek teknoloji ve sanayi endüstrisinde kendilerine bir yaşam alanı oluşturabilmek adına bu alanda farkındalık yaratabilmek hususu hâsıl olmuştur (6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun, 2012).

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, sadece işyerleri için değil okullar için de yeni hükümler içermektedir. İşveren sıfatıyla okul müdürleri, çalışan ve hizmet veren sıfatıyla öğretmenler kanun ve yönetmeliklerindeki hususları uygulamakla yükümlüdür (İşçi Sağlığı ve Güvenliği konulu 2014/16 sayılı Genelge, 2014). Okul yönetimi, okul binası içerisinde, okulla ilgili faaliyetlerin yapıldığı yerlerde ve öğrencilerin okula ulaşmaları esnasında oluşabilecek her türlü tehlike, yaralanma ve risklerden öğrencilerini korumak ve güvenliklerini sağlamakla sorumludur (Acat, 2006).

Bu çerçevede iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı için; Güngören ilçesinde Gençosman İMKB Çok Programlı Anadolu Lisesi 'nde okuyan Meslek Lisesi 11 ve 12. sınıf öğrencileri ile Anadolu Lisesi 11 ve 12. sınıf öğrencilerine anket düzenlenmiş ve bu anket sonuçları değerlendirilmiştir. Meslek Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliğinin farkındalığı konusunda, okullardaki ve staj yerlerindeki uygulamalar ve öğrencilerin bu konudaki bilgilerinin ne düzeyde olduğu irdelenmiştir. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almayan Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı açısından yanıtları ile Meslek Liseli öğrencilerin yanıtları bu ankette karşılaştırılmıştır. Farkındalık anketi 35 sorudan oluşmaktadır. Güngören Gençosman İMKB Çok Programlı Lisesi'nde öğrenim gören 304 öğrenci üzerinde yapılmıştır.

Bu çalışma ile Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş hayatına başlamadan önce mevcut durumlarının belirlenmesi, lise öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeterli bilgiye sahip olup olmadıkları, öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğinin önemini fark etmeleri, eksikliklerin belirlenmesi ve giderilmesi için gerekli önlemlerin alınması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu çalışma, iş sağlığı ve güvenliği konusunda eğitimlere ve uygulamalara katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmanın ikinci bölümünde genel bilgiler adı altında Milli Eğitim Bakanlığı teşkilatı, eğitim ve öğretim faaliyetleri hakkında kavramsal bilgiler sunulmuştur. İş sağlığı ve güvenliği eğitiminin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından nasıl verildiği, dünyada ve Türkiye'deki tarihsel gelişimi hakkında genel bilgiler anlatılmıştır. Milli Eğitimin tanımı ve kapsamı, iş sağlığı ve güvenliği açısından görevleri, . Milli Eğitimin örgütlenme yapısı ve iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili meslek standartları ele alınmıştır. Buna ek olarak eğitimlerden ve kullanılan kişisel koruyucu donanımlardan bahsedilmiştir. Avrupa Birliği'nde iş sağlığı ve güvenliği stratejisinin nasıl olduğu ile ilgili bilgiler verilmiştir. Ayrıca Avrupa Birliği'n de iş sağlığı ve güvenliğine tam okul yaklaşımı açıklanmıştır. Uluslararası örnekler olarak Almanya ve İngiltere deki iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi ve gereçleri detaylı olarak ele alınmıştır. Araştırmada Meslek Liseleri ve Anadolu Liselerinde okuyan 11 ve 12. sınıf öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği farkındalığını etkileyen faktörleri belirlemek için, 304 öğrenci ile yapılan anketin yeri, tarihi, soruları, yöntemi, modeli, veri toplama aracı, araştırma soruları, araştırmanın varsayımları ve araştırmanın sınırlılıklarından ve incelemenin hangi istatistiksel yöntemle yapıldığından bahsedilmiştir. Yöntem için iş sağlığı ve güvenliği farkındalığının alınan eğitimlerle ilişkisi değerlendirilmek istenmiş, İstanbul- Güngören de bulunan Gençosman İMKB Çok Programlı Anadolu Lisesi'nde uygulanacak olan anketler, karşılaştırılmalı analiz vermesi için 30 sorudan oluşturulmuştur. Ankete demografik yapıyı tespit etmek için 5 soru daha eklenmiştir. Araştırmada Mesleki Teknik Anadolu Lisesi ve Anadolu Lisesi öğrencilerinin üzerinde durulmuştur.

Karşılaştırılmalı bu testlerde iş sağlığı ve güvenliğine bakış açıları ve farkındalık düzeyleri dikkate alınarak hazırlanmış ve üniversitemizin yüksek lisans hocalarının onayına sunulmuştur.

Dördüncü bölümde bulgular irdelenmiştir. Ankette ölçülen iş sağlığı ve güvenliği temel eğitimi almak, sınıf ve bölüm, yaş gibi ön tanımlı verilerin dağılımı ve araştırma sorularının istatistiksel yöntem ile incelenmesi sonucu elde edilen veriler gösterilmiştir. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı anketinden elde edilen sonuçlarının yüzdesel olarak dağılımı verilmiştir.

Beşinci bölümde çalışmanın amacı kapsamında ortaya konulan 35 araştırma sorusu, iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı anketinden gelen sonuçlar ile literatür taramasında ortaya

konan iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı kültürünün, iş sağlığı ve güvenliği alanındaki önemi ve ilgili kavramsal yaklaşımla ile karşılaştırılarak irdelenmiştir.

Son olarak, iş sağlığı ve güvenliği farkındalığının, iş sağlığı ve güvenliği temel eğitimi alan lise ğrencilerinin artması gerektiği ortaya konulmuştur. Okulda, iş yerinde ve staj yerlerinde karşılaşılan tehlikelerle mücadelede eğitimin, teknik gelişmelerden elde edilen verilerin farkında olunması gerekliliği ve uygulamalı eğitimlerin yaygınlaştırılması yaklaşımlının bir adım ne çıktığı vurgulanmıştır. İş sağlığı ve güvenliği konusunda uygulamalı eğitimin risklere karşı bilinçlendirme konusunda önemini vurgulamaktadır (Whole school, 2013). Elde edilen sınırlı verilere göre, iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı ile eğitim durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca staj tecrübesi ve uygulamalar ile eğitim alınması durumu arasında da anlamlı bir ilişki olduğu sonucu ortaya konulmuştur (Whole school, 2013).

2. GENEL BİLGİLER

2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği

İş sağlığı ve güvenliği, çalışanların fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan tam bir iyilik hali içinde olmaları ve çalışma alanında gereken koşullarının oluşturulması, bu durumun sürekliliğinin sağlanması ve bunların belli standartlar dâhilinde uygulanmasıdır (EU-OSHA, 2013). Bu standartlar Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından belirlenir (Alli, 2008). Çalışanların, çalışma şartlarının olumsuz etkilerden arındırılması ve yapılan iş ile işi yapan arasındaki uyumun sağlanmasının amaçlarıdır. Bu standartlarla hedeflenen; iş kazası ve meslek hastalıklarına yol açan sebeplerin önüne geçilmesi, koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınmasını sağlamaktır (Cilve, 2006). Çalışanın çalıştığı yerde ve gündelik hayatında sağlık ve güven içerisinde olması mevcut ekonomik ve sosyal düzenin sağlanması açısından gereklidir. İnsanların hayatta kalabilmeleri için çalışmak zorunda olduğu ve aldığı ücret karşılığı bu çalışmanın temel ihtiyaçları olan barınma, beslenme, sağlık, güvenlik vb. temel ihtiyaçları karşılamak olduğunu düşünülürse çalışanların işyeri dışında özel hayatlarında da sağlıklı ve güven içerisinde olması gerekliliğini anlamaktayız (6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun, 2012).

İş sağlığı ve iş güvenliğinin konusu son yıllarda gündemde olması ve geliştirilmesine yönelik çeşitli çalışmalar yapılmış olsa da bu konuda eksiklikler hala mevcuttur (ÇASGEM, 2013). Bu eksikliklerin temelinde sosyal boyutun yanında ekonomik boyutu da bulunmaktadır. İş sağlığı ve iş güvenliğinin oluşturulamaması halinde meydana gelen iş kazası ve meslek hastalıkları, çalışandan başlayarak, işyerine, işyerinden milli servete uzanan zincirleme bir tepkimeyle büyük çaplı mali giderlere davetiye çıkarmaktadır (Kılış, 2014). Mevzubahis mali giderler, hem şirketlerin yarış gücü üzerinde büyük ve ağır bir engel yaratmakta hem de ülkenin gayrisafı yurt içi hasılasını derinden etkileyerek ekonomik ve sosyal gelişmeyi oldukça olumsuz etkilemektedir (Kılış, 2014). İş kazalarının ekonomik olarak da birtakım maliyetleri vardır. 2016 yılında toplam 3.453.702 gün geçici iş göremezlik süresinin tahakkuk ettiği tespit edilmiştir (Çiçek ve Öçal, 2017).

İş sağlığı ve iş güvenliği için yapılan çalışmalar gerekli tedbirlerin alındığında iş kazası ve meslek hastalıklarının ciddi şekilde azaltılabileceğini ortaya koymuştur (Bıyıkçı, 2010). İşveren açışınan iş gücü kaybı, tedavi ve diğer giderler nedeni ile yapılan ödemeler ve

tazminat, hasar gören makine, tezgah, aygıt vb. nin onarımı veya yenilenmesi, üretimdeki duraklama ve yavaşlama, iş verimindeki olası azalma ve kalite düzeyinin düşmesi, diğer çalışanların üzerindeki olumsuz etkiler, bu tür giderlerin maliyeti artırması, yasal yükümlülük ve sorumluluklarla karşı karşıya kalma doğrudan maliyetlerdir. Dolaylı maliyetler ise, iş gücünü kaybeden işçinin yerine yenisinin bulunması, yeni işçinin yetiştirilmesi, yeni işçi işe alıncaya kadar verim kaybı, mevzuat gereklerinin yerine getirilmesinin ek külfeti biçimindedir. (Uçan, 2018).

2.2. Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliği

Ülkemizde Osmanlı Devleti döneminde 1865 tarihli Dilaver Paşa Nizamnamesi, Ereğli Kömür Havzası’nda uygulanmış, bu alandaki ilk yasal düzenlemedir (Yüksel, 2017).

1876 yılında Mecelle ‘de kusurlu bulunması halinde işverene, işçinin zararına tazmin yükümlülüğü getirilmiştir (Aykanat, 2015). 10.09.1921 tarihli Teşkilat-ı Esasiye ‘de Ereğli Maden Ocakları için çıkarılan kanunla 18 yaşından küçük işçi çalıştırılması yasaklanmış, çalışma süresi 8 saatle sınırlandırılmıştır. Aynı zamanda, bugün ergonomi olarak ifade edilen işçinin çalışma şeklinin, iş ve işçi uyumunun, çalışanın sağlığı ve iş verimi üzerinde etkileri olduğu düşüncesini ilk kez dile getirmiştir (Gerek, 2008; Arıcı, 1999). 1936 yılında çıkarılan 3008 sayılı iş kanunu ile Türkiye’de çalışma hayatı düzenlenmiş ardından 1945’te Çalışma Bakanlığı kurulmuştur. İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi (İSGÜM) ise 1964’te kurulmuştur (Çiçek ve Öçal, 2015). 1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanunu’nun 73 maddesi ile işveren, işçinin sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü kılınmıştır. Bu kanuna bağlı olarak 1973 yılında kabul edilen genelge ile işyeri hekimi ve işyeri güvenlik elemanı bulundurma zorunluluğu getirilmiştir (Süzek, 2011). Son olarak 2012 yılında 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, maddeleri kademeli olarak yıllar içerisinde yürürlüğe girecek en güncel yasadır.

2.3. Eğitim ve Öğretim Kurumlarında Sağlık ve Güvenlik

Eğitim ve öğretim kurumlarının güvenliği, okul ortamı ve çevresi ile ilişkilidir. Bu kurumlarda eğitim ve öğretim faaliyetlerini güvenli, sağlıklı bir şekilde yürütülmesi öğrenci, veli, öğretmen ve okul idaresi, ekonomik ve sosyal yönden koordineli şekilde çalışılmasını gerektirir (Kolay, 2004). Bu anlamda güvenli kurumlar, öğrencilerin isteği olması dışında öğretmenlerin ve ebeveynlerin istediği ve beklediği bir ortamdır. Kurumların idaresi sağlık ve

güvenlik şartlarının sağlanması için gerekli standartlar oluşturmalı ve bunların takibi, uygulanması sorumlu kişilerce yapılmalıdır.

Öğrenciler okulda ve çevresinde birçok tehlike ve risk ile karşı karşıya kalmaktadırlar (Gümüş, 2016). Okul içerisinde, çocuklara zarar verebilecek tehlikeler ve bunlardan kaynaklanan riskler, istenmeyen kazaların veya yaralanmaların oluşmasına neden olmaktadır (Gümüş, 2016). Oluşan bu kazalar çocukların ruh sağlığında sorunlara neden olup travmalar yaratabilmektedir (Gümüş, 2016). İş sağlığı ve güvenliğiyle ulaşılmak istenen en önemli olgu önleyici olabilmesidir. Okul güvenliğiyle ilgili Batı'da pek çok çalışma yapılmaktadır (Addington, 2009 ; Agron ve Anderson, 2000). Ülkemizde ise bu alanda yapılan çalışmaların 2000'li yıllardan sonra ilgi uyandırdığı, yapılan çalışmaların çoğunun 2000'den sonra olması nedeniyle söylenebilir (Çankaya, 2009; Turhan ve Turan, 2012).

Okulların iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde kurulan iş sağlığı ve güvenliği birimi aracılığıyla yapılmaktadır.

2.4. Türkiye'deki Mesleki Teknik Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği

Türkiye Cumhuriyeti kurulmadan önce mesleki eğitim usta çırak şeklindeydi (EARGED, 2009). Cumhuriyetle birlikte gerçekleşen devrimlerle birlikte mesleki eğitimde de birçok değişiklik olmuştur (EARGED, 2009). Cumhuriyetin ilk dönemlerinde mesleki eğitim veren okulların açılması, denetimi, işleyişi valiler ve belediyeler tarafından yürütülmekteydi (EARGED, 2009). 1927 yılında çıkan yasayla mesleki eğitim veren okulların giderleri yine valilikler ve belediyeler tarafından giderilecek fakat okulların ihtiyacı olan teçhizat, alet ve araç vb. öğretmen yetiştirme ve atama vazifesi olan Maarif Vekâleti tarafından giderilmekteydi (EARGED, 2009).

Bundan sonra açılan bazı okul, müdürlük ve enstitüler; (Demirel ve Köse, 2019).

1. Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü kuruldu (1933)
2. Erkek, Kız Sanat ve Yapı Enstitüsü (1934)
3. Ticaret Okulları (1934)
4. Kız Teknik ve Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulları (1934)
5. Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu (1955)
6. Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğretmen Okulu (1974)

İleriki yıllarda bazı ortaokul sanat okulları normal ortaokul halini almıştır, buna sebep olarak ilkokulu yeni bitiren 12 yaşındaki bir öğrencinin atölyede uzun saatlerce çalışması sonucu sağlık ve beden yapısının bozulmasıdır. Ayrıca ilkokuldan yeni mezun olmuş bir öğrenci rehberlik eşliğinde bile olsa ileride yapacağı mesleği seçebilme olgunluğunda değildir. Bu yaştaki bir çocuk sadece ilkokul eğitimi ile mesleki eğitime uygun beceriye sahip değildir. Mesleki eğitimin maliyetli olduğunu düşündüğümüzde mesleki eğitimi sadece lise ile sınırlamak işleyişi daha ekonomik yapmıştır (Aksoy, 2004).

1986 yılında 3308 nolu yasa ile çıkarılan Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu sayesinde Meslek Lisesinde okuyan öğrenciler işyerinde pratik uygulamalar yapma hakkına sahip oldu (Etögm, 1999). Üstelik bu kanun sayesinde çırak olmak isteyenler ve işyerlerinde pratik uygulama yapan öğrencilerin mesai saatleri, çalışma koşulları, maaş tatil vb. durumları netlik kazandı. 3308 nolu kanunun çıkarılması ise bu konularla ilgili belirsizlikleri gidermek içindir (Pınar, 2003). 3308 sayılı kanun yalnızca resmi veya özel mesleki eğitim merkezlerindeki öğrencileri kapsamaktadır (Pınar, 2003). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, yalnızca iş hayatını değil eğitim öğretim hayatını da yakından ilgilendirmektedir. Okul müdürlerinin işveren kabul edildiği kanunda hem öğretmenler hem de okul müdürleri üzerine düşeni yapmak zorundadır. 6331 sayılı kanun kapsamında okullara yeni iş yükü verilmiş olup bu sayede okullarda güvenliğin artırılması planlanmaktadır.

2.5. Milli Eğitim Bakanlığı'nın İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Çalışmaları

Milli Eğitim Bakanlığı, okullarda gerekli önlemlerin alınmaması sonucu yaşanan ölümlü kazalar sonucu okullarda güvenlik tedbirlerinin alınması amacıyla tüm il Milli Eğitim Müdürlüklerine; okulların tümünde alınması gereken tedbirlerin bulunduğu “Okul kazalarını önleyici tedbirlerin alınması” başlıklı bir yazı göndermiş, okul yönetim ve yöneticilerinin okullarda oluşabilecek tehlike ve risklerden öğrencileri korumakla sorumlu oldukları belirtilmiştir (MEB, 2013). Okul yönetimi ve yöneticilerinin öğrencilerin güvenliğini sağlamakla, oluşabilecek tehlikelere karşı önlemler almakla sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Okulların yeni başlayan öğrenciler için evdeki aile dışında ilk defa yer aldıkları sosyal ortam olması, insan yoğunluğunun fazlalığı, fiziksel faaliyetlerin yoğunluğu gibi sebeplerden dolayı kaza riskinin yüksek olduğu alanlardır.

Kazaların, çocuğu fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden etkilediği; hastalanmasına, sakatlanmasına hatta ölümüne neden olurken, aileye ve topluma da ağır maddi manevi yük

getirdiği ve kazaların, okul bölgesinde daha önceden alınacak tedbirlerle önlenbilir olaylar olduğu saptanmıştır (Aygül, 2014).

Derslerde ve boş zamanlarda öğrencilerin sorumluluğu öğretmenlerdedir. Bu sebeplerden öğretmenlerin iş güvenliği ve sağlığı konusunda eğitilmiş olmaları önemlidir. Aynı zamanda kazaların önüne geçilebilmesi amacıyla bunları öğrencilere aktarmakla da sorumludurlar. Ayrıca öğretmenlerin ilkyardım için gereken bilgilere sahip olması, yaşanan okul kazası sırasında, doğrudan ilk müdahalenin yapılması açısından önemlidir (Tavsiye Kararları, 2014).

İş sağlığı ve güvenliği farkındalığı için okullarda İSG köşeleri kurulmuştur. Aile ve Sosyal Güvenlik Politikaları Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında 10.01.2019 tarihinde imzalanan protokol gereğince okullarda “İş Sağlığı ve Güvenliği Köşesi” kurulması çalışmaları hızla devam etmektedir. İlk etapta 5000’den fazla okulda İSG Köşesi oluşturulmuştur. İSG Köşelerinde ilköğretim çağında olan çocuklarımızda sağlıklı ve güvenli yaşama kültürünün oluşmasına katkı sağlanması hedefleniyor. İş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı başlatılan mücadelede çalışma hayatımızın tohumları olan çocuklarımıza yönelik faaliyetlerimize devam edilmektedir (ASPB, 2019).

Öğrenci ve çalışanlarda iş güvenliği ve sağlığı adına farkındalık oluşması adına kurum yöneticileri tarafından, öğrencilere ve okullardaki tüm çalışanlara iş sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili bilincin ve kültürün oluşturulması amacıyla, afiş, seminer, tanıtım filmi vb. gibi etkinlikler düzenlenerek bu konuda kazanımların artırılması, okullardaki çalışanların ve öğrencilerin bilgilendirilmesi amaçlanmalıdır (Aktaş, 2014).

Bu standartların uygulanması adına okullarda kurullar oluşturulması gerekmektedir. Okul Düzeyinde Okul Sağlık ve Güvenlik Kurulu (OSGK): Okul yöneticisi sağlık ve güvenlik faaliyetlerinin yürütülmesinden mesuldür ve en az 5 üyeden oluşur; okul bünyesinde oluşturulan sağlık ve güvenlik kurulu ilgili müdür yardımcısı, alan şefleri ile okul öğrenci temsilcisi ve okul aile birliği başkanıdır. Çalışmalarını okuldaki diğer sosyal kulüplerle birlikte yürütür (Polat, 2012).

Bu kurulun görevleri; Okul düzeyinde sağlık ve güvenlik faaliyetlerini organize etmek, alan sağlık ve güvenlik kurulları tarafından bildirilen eksikliklerin tamamlanmasını sağlamak, okullarda acil durum önlemlerini almak, sağlık ve güvenlikle ilgili eğitimler düzenlemek, sağlık ve güvenlikle ilgili yarışmalar düzenlemek, mevzuata uygun, sağlık, güvenlik şartlarına uygun ekipmanların alınmasını sağlamaktır. Alan Sağlık Genel Kurulu

(ASGK); alan sayısı üçten fazla ise her alan kendi bünyesinde sağlık ve güvenlik kurulu oluşturacaktır. Alan sayısı belirtilen sayıdan az ise ASGK 'nın görevlerini OSGK üstlenecektir. ASGK üyeleri; alan şefleri, seçilecek öğretmen ve öğrencilerden oluşturulacaktır (Polat, 2012).

2.6. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Rehberine Göre Okul Yönetimlerinin Yapacağı Çalışmalar

Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullar için hazırladığı rehberde, okul yönetimlerinin yapacağı çalışmalar yönetmelikler ile belirlenmiştir. Okul ve diğer kurumlarda İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası gereği 30.06.2016 tarihine kadar işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlığı bulundurma zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu süre her yıl uzatılmaktadır. Ancak 01.01.2014 tarihi itibarı ile okulların sorumlulukları bulunmaktadır. Bu sorumlulukları aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

- 1- İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının Oluşturulması
- 2- Risk analizlerinin yapılması
- 3- Acil durum planları, yangınla mücadele ve ilk yardım planları
- 4- Tahliye planları
- 5- Çalışanların bilgilendirilmesi
- 6- Çalışanların eğitimi
- 7- Çalışanların görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması

İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası gereği, 18 Ocak 2013 tarihinde çıkartılan 28532 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkında Yönetmelik ile yasa kapsamına giren işyerlerinde oluşturulacak kurulların kapsamı, üyeleri, çalışma esasları ve tanımlar belirlenmiştir.

Acil Çıkışlar: Okullarda acil durumlarla karşılaşıldığında yapılması gereken ve çalışan sayısına uygun çıkış noktaları ile yön levhalarının mevcut durumlarının tamamıdır. Acil çıkış yolları ve kapıları, 23.12.2003 tarihli ve 25325 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliğine uygun şekilde işaretlenir. İşaretlerin uygun yerlere konulması ve kalıcı olması sağlanır.

Kazalar: Aniden gelişen olaylar ile kazaların sağlık ve güvenlik kuruluna bildirimini sonrasında bu kurul tarafından okullarda yaşanan elim hadiselerin raporlanması yapılarak yönetime bildirilir.

İlk Yardım: İlk yardım personelinin adları ile telefon numaraları okul panolarında yer almalıdır. Çalışanların kan gruplarının listesi, OSGK ' da olmalı ve öğrencilerin kan grupları bilgi ve yönetim sistemine kayıt edilmelidir.

Mesai Saatleri Dışında Okulun Kullanımı: Okul mesai saatleri haricinde, çalışan ve öğrenci girişi okul sağlık ve güvenlik kurulu ile alan sağlık ve güvenlik kurulundan izinsiz mümkün olmamaktadır. İş saatleri haricinde çalışanlar acil durum kurallarını bilmek ve gereğini yapmak mecburiyetindedir.

Sağlık ve Güvenlik Kontrolleri: Okul Sağlık ve Güvenlik Kurulu ile Alan Sağlık ve Güvenlik Kurulu tarafından yaptırılmalıdır. Yönetim kurulu, zaruri gördüğü takdirde duruma müdahale edecek, diğer kurumlara başvurabilir.

Raporlama: Gerekli belgeler ASGK tarafından hazırlanır. En az üç ayda bir iş güvenliği toplantısı yapılır.

Gözetim: Bütün faaliyetler bölüm veya alan sorumlularının eşliğinde ve gözetiminde yapılmalıdır. İş güvenliği kurallarına uyulmalıdır (Polat, 2012).

Eğitim: Okullarda personellere, öğrencilere ve okullardaki tehlikeler ile bunlardan kaynaklanan riskler konusunda iş sağlığı ve güvenliği temel eğitimi verilmelidir. Bu eğitimi Okul Sağlık ve Güvenliği Kurulu yapar.

Risk Değerlendirmesi: Tehlike ve risklerin tespit edilmesi, risklerin derecelendirilmesi ve değerlendirilmesi, istatistikler oluşturulması ve herhangi kaza veya tehlike ile karşılaşılmasını için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Ekipmanların Güvenli Kullanımı ve Bakımı: Kullanılan tüm ekipmanlar, amacına ve kullanım kılavuzuna uygun şekilde kullanılmalıdır. Bu ekipmanlarla alakalı kişisel koruyucu donanımlar bulunmalı ve kullanılması sağlanmalıdır. Okullardaki ekipmanların periyodik bakımları ve ASGK tarafından yaptırılmalıdır.

Çalışma Ortamının Gözetimi: Çalışma ortamının ve ekipmanların kontrolleri hem çalışmaya başlanmadan önce hem de çalışma bittikten sonra sorumlular tarafından yapılmalıdır. Uygun olmayan unsurlar tespit edilip önlem alınmalıdır. Uygun işaretler alanlarda yer almalıdır (Polat, 2012).

Yerleşim Planı: OSGK yerleşim planlarını uygun bir şekilde oluşturmalı, kontrolleri yapılmalı ve planlar asılmalıdır.

Ölçüm ve Testler: Zaruri durumlarda ortamdaki toz, gürültü, aydınlatma ve termal konfor şartlarının ölçümleri, OSGK tarafından yaptırılmalı ve uygunsuzlukların giderilmesi sağlanmalıdır.

Yangın merdivenleri: Normal merdivenler haricinde yangın merdiveni olmalı, acil durumlarda bu merdivenlerden çıkışlar kolaylıkla sağlanmalıdır. Yangın merdivenlerinin yeri planlarda belirtilmelidir.

Normal merdivenler: Bu merdivenler kullanışlı ve güvenlik açısından uygun olmalıdır. Merdiven aralıkları kapalı olmalı, merdiven basamaklarına kaymayı engelleyecek şeritler yapıştırılmalı ve merdiven kenarlarında korkuluk bulundurulmalıdır.

Basınçlı Sistemler: Okullarda bulunan basınçlı sistemlerin kurulumu mevzuata uygun yapılmalıdır. OSGK, basınçlı sistemlerin periyodik muayenelerinin yetkili kişiler tarafından kontrol edilmelidir.

Elektrik: Okulun elektrikle ilgili işlerini mevzuata uygun olarak ve sadece yetkili olan kişilere OSGK yaptırmalıdır. Elektrik işleri yapılırken önlem olarak; elektrik çalışmalarında minimum iki kişinin beraber çalışması, elektrik bağlantılarına karşı dikkatli olunması, pano ve kutularının kapalı olması gerekir. Okullardaki bütün ekipmanların yönetmeliklere uygun olarak topraklamaları uzmanlarca yapılmalıdır. Topraklama ölçüm raporu alınmalı, tespit edilen uygunsuzluklar veya eksiklikler en kısa zamanda giderilmelidir.

Yangın talimatları: Sivil Savunma Kulübü ile Okul Sağlık ve Güvenliği Kurulu koordineli çalışarak okuldaki yangına neden olabilecek riskleri değerlendirir ve gerekli önlemleri alınmasını sağlar. Acil durum planları, acil durum ekipleri, toplanma bölgeleri, yangın ihbarı için telefonların bulunduğu talimatları hazırlar ve gerekli tatbikatları yapar (Polat, 2012).

Okul dışında, işletmelerde mesleki eğitim ve staj çalışması yapan öğrenciler için: İşletmede mesleki eğitim, pratik eğitim ve staj çalışmalarına başlamadan önce 11'nci sınıfın ikinci yarısında, ders içerisinde mesleğin gerektirdiği riskleri dikkate alarak en az 8 saat olmak üzere, çıraklar ve öğrencilere okul atölye ortamında, işletmelerde karşılaşılabilecekleri muhtemel İSG konuları hakkında alan/bölüm ya da atölye/laboratuvar şefi veya iş güvenliği uzmanı öğretmenler tarafından bilgilendirme eğitimlerinin yapılması, eğitimlerin ilgi (ç) yönetmelik esasları doğrultusunda yapılması, "Öğrenci/Çırak İSG Eğitimi"nin belgelendirilmesi (Ek-1) ve "İş Güvenliği Talimatı ve Tutanağı" (Ek-2) 'nin hazırlanması, tutanağa atölye ve laboratuvar öğretmenlerinin, çırak/öğrencinin, öğrenci velisinin ve okul

müdürünün imzasının alınması, bu belgelerin mesleki eğitim/staj dosyasına (Ek-1) ve (Ek-2) eklenmesi, işletmelerde mesleki eğitim, pratik eğitim ve staj çalışması yapacak olan çırak ve öğrencilerin işyerinde sağlık ve güvenlik açısından çalışma ortamından veya dışarıdan gelebilecek muhtemel tehlike ve risklerden korunmaları için gerekli tedbirlerin ilgili işletme tarafından aksatılmadan alınması gerektiği ilgi (a) Kanun ve bağlı mevzuat hükümlerinde belirtilmektedir. İşletmenin işveren ve işveren vekilleri ile İSG Profesyonelleri (İş Güvenliği Uzmanı ve İşyeri Hekimleri) tarafından sağlanması gerekmektedir. Koordinatör Öğretmenler tarafından ilgi (g) yazı doğrultusunda takibinin yapılması, uygunsuzluğun okul/kurum müdürlüğüne yazılı olarak bildirilmesi, okul/kurum müdürlüğüne gerekli önlemlerin aksatılmadan alınması, gerekirse sözleşmelerin ilgi (c) ve (d) yönetmelik hükümleri doğrultusunda feshedilerek çırak/öğrenciyi İSG bakımından uygun şartların olduğu işletmelere yönlendirilmesi, öğrenci ve çırakların işletmelerde mesleki eğitim, pratik eğitim ve staj çalışmasına başlamadan önce yapılması gereken sağlık kontrolleri, işe giriş muayeneleri, periyodik sağlık muayeneleri ile iş sağlığını ve sağlık gözetimini gerektiren bütün hususların işletmeler tarafından sağlanması, takibinin okul/kurum idaresince yapılması gerekmektedir (MEB, 2015).

Meslekî ve teknik eğitim veren okul ve kurumlar işyeri bakımından ilgi (f) Tebliği'ne göre tehlikeli sınıfta yer almaktadır. Tehlikeli ve çok tehlikeli alanlarda yapılacak çalışma esaslarına göre, atölye ve laboratuvarlarda uygulamalı eğitim verilecek çıraklar ile 10, 11, 12'nci sınıf öğrencileri ve bu öğrencilerden özel politika gerektirenlere (özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler, süregen hastalığı bulunan vb.) sağlanacak iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin aksatılmadan sürdürülmesi, 9'ncü sınıf öğrencilerine mutlaka mesleki gelişim dersi içinde yer alan İSG modüllerinin seçiminin yapılarak okutulması, öğrencilerimize İSG konularında seminerler ve bilgilendirme toplantılarının yapılması, atölye ve meslek dersleri öğretmenlerinin bütün toplantılarında mutlaka çırak ve öğrencilerin İSG hakkında bilgilendirilmesi, çalışma ortamındaki risk ve tehlikelerden haberdar edilmesi, tehlike ve risklerden korunma ve önleme politikalarının gündeme alınması, görüşülmesi ve İSG'nin kültür haline getirilmesi için faaliyetlerde bulunulması, öğrencilerin ve çırakların sağlıklı ve güvenli bir ortamda, okul/kurumlarda atölye meslek dersleri uygulama alanları ile işletmelerde mesleki eğitim, pratik eğitim ve staj çalışmalarının yapılması sağlanacaktır. İhtiyaç halinde; İl İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ve İlçe İş Sağlığı ve Güvenliği Bürolarından destek alınarak hizmetlerin aksatılmadan yürütülmesi gerekmektedir (MEB, 2015).

2.7. Milli Eğitim Bakanlığı'nda İş Kazaları

6331 sayılı İSG kanunu esas alınarak Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) çalışanlara yönelik “Çalışanların Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi” adıyla 12 saatlik hizmet içi eğitim uygulanmaktadır. Bu eğitimlerin MEB bünyesinde çalışan İSG uzmanlığı belgesi sahip öğretmenler tarafından verilmesi planlanmıştır (Uygur ve Tanrıseven, 2017). Bazı okullarda, iş sağlığı ve güvenliği kavramı, MEB’e bağlı okul ve kurumlarda 6331 sayılı kanunun uygulanması, risk değerlendirmesi çalışmalarına başlama, acil durum planlaması, sağlık ve güvenlik işaretleri, iş kazaları ve meslek hastalıkları, periyodik kontroller, çalışana yönelik uygulamalar, yazışmalar-klasör uygulamaları, ortam gözetimi ve rehberlik, güvenlik kültürü ve uzmanlara öneriler başlıkları adı altında okul yöneticilerine eğitimler verilmektedir. (MEB, 2018) Liselerde, 12.sınıflara ise 2015 yılından itibaren seçmeli ve 6 ve 7.sınıf ders kitaplarına İSG’nin dâhil edilmesi kararları alınmıştır (Uygur ve Tanrıseven, 2017).

Heinrich Kaza Piramidi 'ne göre; yaşanan her 29 ramak kala 1 tane yaralanmalı iş kazasına, 300 ramak kala ise 1 tane ağır yaralanmalı veya ölümlü iş kazasına sebep olmaktadır. Okul kazası; okul sınırları içerisinde oluşan tüm öğrenci kazaları okul kazası olarak kayıt altına alınması gerekmektedir. Ayrıca okul nöbet defterine de işlenmelidir. Okul kazası tutanağı (EK6) ve nöbet defteri fotokopisinden birer nüsha okul / kurum İSG dosyasında saklanır, birer nüsha istatistik tutulması gerektiğinden ilgili İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Sağlık ve Güvenlik Birimine bir üst yazı ile gönderilir (MEB, 2020).

Ülkemizde 2012 yılında “Ulusal Kaza Yaralanma Veri Tabanı” oluşturulmuştur. Bu veri tabanı okul yaralanmalarını da kapsamaktadır (THSK, 2012). 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununu gereğince; her türlü ramak kala olayların kayıt altına alınması gerekmektedir. Bu tip olayların kayıt altına alınarak raporlanması iş kazalarını önlemek için hayati önem taşımaktadır. Ramak Kala Kazaların bildirilmesi, ileride yaşanabilecek iş kazaların tespit edilmesi ve önlenmesi için büyük önem taşımaktadır. Ramak kala olaylar ramak kala olay tutanağı (EK-7) ile ilgili İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Sağlık ve Güvenlik Birimine bildirilir (MEB, 2020).

Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarında kaza türüne en çok el-ayak yaralanması ve kesik ve ezikler (%85,6), elektrik çarpması (%6,6), yanıklar(%6,6) ve göze cisim kaçması(%1,2) kazaları görülmüştür. Bu kaza istatistikleri yeterli KKD kullanımının olmadığını göstermektedir (Yılmaz ve Özbaştürk, 2016).

6331 sayılı kanunda, okullarda laboratuvar, spor salonu ve okul bahçesi gibi risk barındıran alanlarda çok zaman harcayan öğrencilerin kapsama alınmadığı tespit edilmiştir. Diğer ülkelerdeki yasalar incelendiğinde etkilenen kişilerin de yasa kapsamına alındığı görülmektedir. Yapılan araştırmada okullarda denetim yapacak müfettiş sayısının düşük olduğu ve daha kapsamlı bir denetime ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmaktadır. MEB’de öğretmen olarak görevli bir uzmanın İSG hizmetlerini yürütmesi verimli olmayacaktır çünkü çalıştığı okulda amirlerine karşı sorumlu olacak bu kişinin etkili bir değişim yapması beklenemez. Ayrıca 20 çalışan için bir ilk yardımcının görevlendirilmesinin yeterli olmayacağı ve okullarda öğrencilerde düşünüldüğünde okulda sürekli bulunacak bir ilk yardım eğitimi almış birisinin bulunması gerekmektedir. Yapılan bu çalışmada 6331 sayılı kanun yetersiz olduğu ve “Okul Sağlığı ve Güvenliği Yasası” adında öğrencileri de kapsayacak şekilde bir kanun çıkarılması gerektiği belirtilmiştir (Bülbül, 2016).

Mesleki ve Teknik Eğitim kurumları tehlikeli sınıfta yer almaktadır. Meslek liselerinde yapılan diğer bir çalışmada İSG uzmanı olan öğretmenlerin çalıştıkları okullarda İSG farkındalığını yeterli bulmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) tam olarak kullanılmadığı ve iletilen tavsiyelerin yönetim tarafından tam olarak dikkate alınmadığı belirtilmiştir (Etöz & Mavi, 2018).

20-29.01.2016 tarihleri arasında tanımlayıcı tipte yapılmış araştırmada çocukların %55,4’ünün okulda kaza geçirdiği, %38,6’sının kazaya bağlı yaralandığı belirlenmiştir. Çocukların çoğunlukla (%48,2) düşme şeklinde kaza geçirdiği saptanmıştır. Kaza geçiren öğrencilerin okul içinde en fazla; sınıfta (%46,4), okul dışında ise bahçede (%17,9) kaza geçirdiği ve %64,3’üne kazada ilk müdahaleyi sınıf öğretmenin yaptığı tespit edilmiştir (Akçay ve Yıldırımlar, 2018). Kaza sebepleri, korunma, önleme konularına ilişkin eğitim alan ailelerin çocuklarının kaza sebepleri, korunma, önleme konularına ilişkin eğitim alan ailelerin çocuklarının %14,3’ünün kaza geçirdiği, %85,7’sinin ise kaza geçirmediği, eğitim almayanların %58,5’inin kaza geçirdiği, %41,5’inin ise kaza geçirmediği saptanmıştır. Aralarındaki bu farkın istatistiksel olarak önemli olduğu belirlenmiştir. Kaza geçiren çocukların %64,3’üne kazada ilk müdahaleyi sınıf öğretmenin yaptığı tespit edilmiştir. Önceki yıllarda yapılan araştırmalarda öğrencilere uğradıkları kazalardan sonra ilk müdahale en çok arkadaşları tarafından yapıldığı saptanmıştır (Ergüder, 2004; Eraslan ve Aycan, 2008). Ülkemizde her okulun bünyesinde sağlık hizmetleri sunan bir okul sağlığı ekibi (hekim, hemşire, öğretmen, öğrenci velisi, psikolojik danışman ve rehber) bulunmamaktadır (Kaya, 2014). Dünya Sağlık Örgütü, sağlığı koruma ve geliştirme faaliyetlerinde temel insan gücü

olarak hemşireleri işaret etmektedir (Whitehead, 2005). Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) okullarda sağlık hizmetlerini yürütmek üzere hemşire görevlendirilmesini desteklemektedir (MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, 2013). Wyman yaptığı çalışmada (2005) yaralanma ya da hastalıktan dolayı okuldan gün içinde ayrılmaların okul sağlığı hemşiresine başvurular nedeniyle azaldığını belirtmiştir (Wyman, 2005).

2.8. Avrupa Birliği Ülkelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi

İSG' nin eğitime yaygınlaştırılması veya entegre edilmesi, sınıf derslerine sistematik olarak dâhil edilmesi anlamına gelir. İdeal olarak, öğrenciler, ebeveynler ve personel için günlük yaşamın bir parçası haline gelir. Çocuklar okumayı ve yazmayı öğrendikçe güvenlik ve sağlığı öğrenmeye başarlarsa, çalışma, oyun oynama ve yaşamlarının doğal bir parçası haline gelir. İş yaşamları boyunca yanlarında kalacak güvenlik ve sağlık konusunda iyi bir tutum geliştirirler. “Genç başlayın, güvende kalın” başarılı İSG eğitimi sloganını kullanmaktadır. İSG, tek başına bir konu olarak öğretilmek yerine, en iyi şekilde bireysel derslere entegre edilir. Aktivite tabanlı öğrenme ve gerçek hayattan örnekler mesajı çocuklara ve gençlere eve götürmeye yardımcı olacaktır. Temel mesajlar, ilköğretim okullarında veya mesleki eğitim kolejlerinde farklı yaş grupları için farklı şekillerde tekrarlanabilir. Tüm Okul Yaklaşımı ideal bir modeldir. İSG'nin ileri eğitime entegrasyonu özellikle üniversitelerde daha zordur ve daha az gelişmiştir. Ancak, aynı 'bütün enstitü' modeli geçerlidir. Ağ kurma ve İSG yetkilileri ile ortak çalışma başarılı entegrasyonun kilit unsurlarındandır (Whole school, 2013).

Bu rapor İSG' ye ve eğitime Tüm Okul Yaklaşımı'nın uygulanmasını ele almaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) sağlığı “tam fiziksel, zihinsel ve sosyal refah durumu” olarak tanımlamaktadır (WHO, 1948).

Eğitim, insanların büyük çoğunluğunun yetişkin yaşamları için yeni nesiller hazırlayarak bu duruma yönelmelerini sağlamada önemli bir role sahiptir. Küçük çocuklar (kreş, bebek, ilköğretim, ortaöğretim) için eğitim, genel sağlık, güvenlik ve refah kavramlarının yanı sıra sosyal yönleri ele alacaktır. Ardından, gençler ve genç yetişkinler (mesleki eğitim, yükseköğretim) için odak noktası, işyerinde ve genel olarak bir yetişkin ve vatandaş olarak yaşamda sağlık, güvenlik ve refah kavramını teşvik eden sosyal ve mesleki becerilerin kademeli olarak edinilmesi olacaktır (Whole school, 2013).

Avrupa'da Topluluk Stratejisi, iş sağlığı ve güvenliği için 2007-2012 Topluluk Stratejisi, sağlık ve güvenlik eğitiminin eğitim ve öğretim programlarına entegre edilmesinin

önemini yeniden ortaya koymaktadır. Bu husus, 2002-2006 için geliştirilen ve eğitim ve öğretim yoluyla önleme kültürünün güçlendirilmesi gereğini vurgulayan önceki strateji ile vurgulanmıştır (Whole school, 2013).

Yasal düzenlemelere karşın, sanayileşme sürecine giren tüm ülkelerde, teknolojik gelişmelerle iz düşümlü olarak iş kazaları, en önemli toplumsal sorunların başında yer almıştır (Narter, 2015). İş kazası ve meslek hastalıklarına yol açan nedenlerin ortadan kaldırılması koruyucu ve önleyici tedbirlerin amaç ve kapsamını da belirlemektedir (Narter, 2015). Sanayi Devrimi ile birlikte çok kötü koşullar içerisinde ve büyük tehlikelerle iç içe korunmasız olarak çalışan insanların karşılaştıkları en önemli sorunlardan birisi de iş kazaları ve meslek hastalıkları olmuş, zaman içerisinde teknolojinin gelişimi bir taraftan koruyucu araçların gelişimi ile beraber daha güvenli bir çalışma ortamı yaratırken, diğer yandan çalışanların iş sağlığı ve iş güvenliğini tehlikeye sokan yeni riskler de oluşturmuştur. Zaman içerisinde iş sağlığı ve iş güvenliğinin geliştirilmesine yönelik önlemler arttırılmış olsa da, hala bu konuda var olan eksiklikler (iş sağlığı ve iş güvenliği kültürü anlayışının taraflarda oluşmamış olması, mevzuat ve işleyişe ilişkin sorunlar vb.) iş kazası ve meslek hastalıklarının ortaya çıkışını önleyememektedir (Kılıkış, 2014). Son yıllarda iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesinde yeni bir kavram olarak “güvenlik kültürü” öne çıkmaktadır. Avrupa birliğinin iş sağlığı ve güvenliği alanındaki çalışmalarında iş sağlığı ve güvenliği eğitimi ve güvenlik kültürü yaratılmasına büyük önem verilmektedir (Huijzendveld, 2005). Bunların iyileştirilmesi için daha çok süre ve maddi imkânlar sağlanmaktadır (Huijzendveld, 2005). Avrupa Birliğinin iş sağlığı ve güvenliği strateji belgesinde eğitim hakkında belirtildiğine göre iş sağlığı ve güvenliği eğitimine çocukluğun erken dönemlerinde hassasiyetle gözetilmelidir.

Eğitim ve güvenlik kültürü iş yaşamında nitelik ve randımanın geliştirilmesinde en önemli unsur olmalıdır. Avrupa Birliğinde her insanın bütün eğitim hayatı boyunca okullarda en az 8 saat iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alma zorunluluğu bulunmaktadır (EU Strategy, 2006). Yeni politikada iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin özendirilerek ilkokullar, mesleki eğitim kurumları ve yükseköğretimde iş sağlığı ve güvenliği dersleri konulması planlanmıştır (EU Strategy, 2006). Avrupa İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı (OSHA) 2002 yılından beri yürüttüğü proje kapsamında; çocuklar ve gençler sağlık ve güvenlik algısıyla ne kadar erken tanışılırsa, riskleri erkenden tanıyarak çok daha önce iyileştirmelere gidip, yaşam alanlarını ve işyerlerini çok daha güvenli hale getirebileceklerdir (Whole school, 2013). Bu yüzden iş sağlığı ve güvenliği eğitimi okul öncesi, ilk ve orta dereceli okullar ile mesleki eğitim

kurumlarında bulunan her bireyi içermelidir. Avrupa İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı, çalışmalarında eğitimin ilerleyen yıllarda daha fazla önem arz edeceği, amaç niteliğinde başka alanlara da yönelmesi gerektiğinin zorunluluğunu belirtmiştir (EU Strategy, 2006). Avrupa ülkelerinde, hem eğitim kurumlarında hem de işletmelerde iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin artırılması ve teşvik edilmesi amacıyla, Avrupa mali yardımına dayanan birçok sayıda proje uygulamaya koyulmuştur (EU Strategy, 2006). Bu gelişmeler sonucunda geçmişten günümüze Batı Avrupa ülkelerinde iş kazaları ve meslek hastalıklarında giderek azaldığı gözlemlenmiştir (EU Strategy, 2006).

2.9. Almanya

Çalışanların yönetime dâhil olmaları ilk olarak 1920'de işçi temsilciliği ile ilgili bir yasa ile düzenlenmiştir (Yılmaz, 2010). 2. Dünya harbi sırasında kesintiye uğrayan bu uygulama savaştan sonra 1952 tarihli "İşyeri Örgütlenme Yasası" ile yeniden önemli hale gelmiştir. Yönetime dâhil olma Alman endüstri ilişkileri sisteminin temelinde yer almaktadır (Yılmaz, 2010). Almanya'da işyerindeki çalışma hayatını ilgilendiren konularda çalışanların katılımını sağlamak üzere "Çalışma Konseyleri" sistemi uygulanmaktadır (Yılmaz, 2010). Almanya'da İSGK uygulaması olduğu halde, işyerinde İSG konularında nihai karar organı çalışma konseyleridir. Ayrıca İSG Kurulu bulunan iş yerlerinde gene buradan çalışanlar temsili, Konsey tarafından atanan iki temsilci tarafından yapılmaktadır. Alman İSG sisteminde, işyerlerinde çalışacak işyeri hekimleri ve güvenlik uzmanlarının atanması, işçiler ve işveren arasındaki işbirliği ve katılım mekanizmaları, bunların görev ve yetkileri, 12 Aralık 1973 tarihli "Arbeitssicherheitsgesetz" (Mesleki Doktorlar, Güvenlik Mühendisleri ve Diğer Güvenlik Uzmanları Hakkındaki Yasa) tarafından belirlenmiştir (Yılmaz, 2009). Kanunda, üretim alanlarındaki tehlikeleri tespit etmek, alınabilecek önlemleri saptamak ve bu husustaki yönetici-çalışan ilişkilerini yükseltmek üzere işyeri düzeyinde oluşturulan mekanizmalar tanımlanmıştır (Yılmaz, 2009). Bu kapsamda işyeri doktorları, güvenlik uzmanları (mühendisler, teknik elemanlar ve güvenlik ustaları) ve İSG kurullarının atama yöntemleri, görev ve yetkileri belirlenir (Yılmaz, 2009).

2.10. İngiltere

İş sağlığı ve güvenliği kurulu konusunda yasal düzenlemeler ilk olarak, 1974 yılında yayınlanan "İş'te Sağlık ve Güvenlik Kanunu" (Occupational Health and Safety Act at Work) içinde yer almaktadır. Kanunun ardından, 16 Mart 1977'de imzalanıp, 1 Ekim 1978 tarihinde

yayınlanan “Güvenlik Temsilcileri ve Kurulları Yönergesi” düzenlenmiştir (Yılmaz, 2009). Bunlara ek olarak, Sağlık ve Güvenlik Komisyonu’nca yayınlanan, "Kahverengi Kitapçık", iş yerlerine İSG kurulları ve İSG işçi temsilciliği hususlarında yardımcı olmaktadır (Yılmaz, 2009). 1996 yılındaki düzenlemelere kadar, sendikasız işyerlerinde güvenlik temsilcileri için bir düzenleme bulunmamaktaydı. Düzenlemeler, Avrupa Mahkemesi kararını takiben, İSG konularında danışma haklarını sendikasız organizasyonlara kadar genişleterek, Çerçeve Direktife entegrasyonu sağlamak üzere uygulanmıştır (Yılmaz, 2009). Buna rağmen bu düzenlemeler, bir güvenlik kurulunun iştirakini gerektirmemektedir. Hali hazırda yasal olarak, iki güvenlik temsilcisi yönetimden talepte bulunursa, işverenin kurul oluşturma zorunluluğu bulunmaktadır. 1990 İşyeri Araştırması, kurulların sendikalı işyerlerinde daha sıklıkla yer aldığını, bu sebeple güvenlik temsilcilerini atamada sendika sorumluluğunu ilk sıraya koymanın tahmin edilen bir durum olduğunu göstermektedir. Bu ülkede bulunan düzenlemelere göre; işyerinde en az iki İSG temsilcisinin istemesi halinde, işverenin, işçilere danışarak ve ilan ederek en geç 3 ay içinde bir İSG kurulu kurması gerekir (Yılmaz, 2009). İSG kurullarının kurulduğu işyerlerinde kurulun yapısı, üyelik biçimleri ve diğer işleyişlerin oluşturulması ile alakalı hususlarda, kuruldaki işçi ve işveren temsilcileri birlikte karar verir. Kurullara üye seçilirken dikkat edilen konulardan biri de işyeri yönetiminin temsilcilerinin sayıca çalışan temsilcilerinden fazla olmamasıdır. Eğer işyeri sendikalı ise; kuruldaki işçi temsilcileri sendika temsilcilerinden oluşmakta, sendikanın olmadığı durumlarda İSG işçi temsilcileri seçim yoluyla tespit edilmektedir. İşyerinde İSG Kurulu toplandıktan sonra, kurulun başkanı, kuruluşu takip eden 6 hafta içinde bir toplantı düzenler. En az 3 ayda bir toplantı yapılır. Toplantı tarihleri başkan tarafından belirlenir. Kurullar acil durum, yakın tehlike gibi zorunlu durumlar ortaya çıktığında da toplanır. Toplantılar için gerektiği kadar zaman ayrılmalı, toplantıya katılamayan temsilciler yerlerine bakacak temsilcileri görevlendirmelidir. Her toplantının sonunda tutanaklar tutulur ve tutanaklar en kısa süre içinde kurul üyelerine dağıtılır (Yılmaz, 2009).

Bu ülkede işyerinde İSG ile ilgili politika ve uygulamalara işçilerin katılımını sağlayan uygulamalardan bir diğeri de, İSG işçi temsilciliğidir. İSG temsilcileri, bir işyerinde İSG kurulu bulunması far etmeksizin, işveren ve tanınmış sendikalarca; eğer daha küçük çaplı bir işyeri ise, çalışanlarca seçilip atanmaktadırlar. Temsilcilerin sayısının ne kadar olacağının belirlenmesi hususunda; işyerindeki toplam işçi sayısı, işlerin çeşitliliği, işyerinin konumu ve büyüklüğü gibi faktörler etkili olur. İşyeri İSG işçi temsilcileri ve işveren görevlerini yerine getirirken birlikte hareket eder (Yılmaz, 2009).

Güvenlik temsilcileri danışmacı ve politikacı fonksiyonlara sahiptir ve yönetim performansını gözlemlemek için gereklidir. Almanya’da olduğu gibi güvenlik temsilcilerinin, işletmenin İSG performansını çeşitli açılardan kontrol etme hakları vardır. İşçilere danışma imkânını veren düzenlemeleri yapmak, İSG’yi temin etmek için önlem geliştirmede işçilerle işbirliği yapmak ve bu önlemlerin etkinliğini kontrol etmek işverenin bir görevidir.

Güvenlik temsilcilerinin diğer fonksiyonları; potansiyel tehlikeleri ve şikâyetleri araştırmak, işçiler namına işverene temsil yapmak, denetlemeleri gerçekleştirmek ve güvenlik kurulu toplantılarına katılmaktır. Aynı zamanda, işverenin güvenlik politika beyanını inceleme ve denetçilerce yayınlanan raporları inceleme hakkı bulunmaktadır. Güvenlik temsilcileri, işverenden tehlikeli ve yetersiz durumlarla ilgili özel önlem istediğinde ve işveren tavsiye veya düzeltme görevini yerine getirmediğinde, güvenlik temsilcisinin bir açıklama almaya hakkı vardır. Güvenlik temsilcilerinin güvenlik kuruluna üye olması konusunda kanuni gereklilik olmadığı halde, yönetim bu kurulun oluşumunu, işçilerin okuyabileceği şekilde ilan etme zarurietini bulunmaktadır.

2.11. İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalığının önemi

Farkındalık, kişilerin kendi tutum ve davranışlarının ne ölçüde farkında olduklarını belirtmek için kullanılan bir kavramdır (Kağıtçıbaşı, 2010). Yapılan çalışmalar güvenlik farkındalığının iş güvenliği ile ilgili davranışlar üzerinde etkili olduğunu göstermektedir (Dursun, 2013). İş kazaları genellikle, bilgi veya eğitim eksikliği, denetim eksikliği, görevi yürütmek için gerekli araçların eksikliği, yargı, dikkatsizlik ve ilgisizlikten kaynaklanan sorunlardan meydana gelmektedir (Sawacha, Naoum ve Fong, 1999). Diğer taraftan iş kazalarının yaklaşık %90’nının çalışanların güvensiz davranışlarından kaynaklandığı ifade edilmektedir (Tomas, Melia ve Oliver, 1999; Heinrich, 1931). Çalışanların güvensiz davranışları ise birçok faktörden etkilenmektedir. Örneğin, güvenlik kültürü (Arcury vd, 2015)., güvenlik iklimi (Glendon ve Litherland, 2001; Cooper ve Philips, 2004; Clarke, 2006; Sadullah ve Kanten, 2009)., iş yükü, zaman baskısı, rol çatışması, ekonomik kaygılar, sağlık kaygıları vb. algılanan stresör etkenler (Glasscock ve Salih Dursun & Aşkın Keser vd, 2007)., işe ilişkin talepler ve kaynaklar (Chen ve Chen, 2014)., liderlik biçimleri (Clarke, 2013; Griffin ve Hu, 2013)., çalışanların güvenli davranışları üzerinde etkili olan faktörlerdendir.

Çalışan kişilerin iş sağlığı ve güvenliğine aykırı durum ve davranışların ve işletmede yaşanan olayların bilincinde olmaları gerekmektedir. İş güvenliği bilincinin çalışan tüm işçilerce farkındalığının sağlanması ve yapmış oldukları işlerin bir modülü olarak görmeleri

sağlanmalıdır (Saraç, 2016). Çalışanların güvenlikle ilgili farkındalık düzeyi de güvenli davranışlar üzerinde etkili bir faktördür. Çalışanların güvenlik farkındalıkları arttıkça güvenlikle ilgili konulara daha fazla katılım gösterdikleri ifade edilebilir (Dursun ve Keser, 2014). Yapılan analizler sonucunda güvenlik farkındalığının çalışanların güvenli davranışları üzerinde pozitif yönlü anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bu açıdan çalışanların güvenlikle ilgili farkındalık düzeyleri arttıkça güvenlikle ilgili konulara daha fazla uyma davranışı gösterdiği görülmüştür (Dursun, 2013). Bireyin kapasitesi, görsel dikkatte önemlidir. Bu kapasite düzenli ve metodolojik çalışma ile ciddi oranda gelişebilir. Görsel farkındalık içerisinde beynin birçok kısmı çalışarak girer. Basamak basamak ilerleyerek aslında çoğu kez dikkat etmediğinizi düşündüğünüz bir sürü karmaşık “kırıntıları” fark edersiniz. (Kara, 2016). Buna karşın farkındalık ile ilgili araştırmalar sınırlıdır. Yapılan çalışmalar insan davranışında rol oynayan farkındalık düzeyinin güvenli davranışlar üzerindeki etkisini ele almaktadır. Ancak çalışanların güvenli davranışında rol oynayan birçok algı ve tutumların olduğu bilinen bir gerçektir. Gelecekte yapılacak olan çalışmalarda, farkındalık dışında diğer öğelerinde güvenli davranış üzerinde ne derece önemli etkiye sahip olduğunun araştırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Dursun ve Keser, 2014).

Diğer taraftan iş kazalarının önlenmesi veya en azından asgari bir düzeye indirilmesi için geçmişten günümüze, başta teknik ve yasal düzeyde olmak üzere, birçok düzenleme yapılmıştır. Ancak meydana gelen iş kazalarına baktığımızda, yapılan bu düzenlemelerin çok fazla yeterli olmadığı görülmektedir. Bu durum sorunun yalnızca teknik veya yasal düzeyde ele alınmasının yeterli olmadığını, çalışma hayatında “insan” faktörünün de en az diğer faktörler kadar önemli olduğunu göstermektedir (Dursun, 2012). İş sağlığı ve güvenliği farkındalığının erken yaşlarda kazandırılması işe uyum sürecinin ve güvenli davranışlar sergilemenin yolunu da açmaktadır (Whole school, 2013).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu kısımda araştırma yöntemi belirtilecek olup Güngören ilçesindeki Gençosman İMKB Çok Programlı Anadolu Lisesi'nin Anadolu Lisesi ve Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği farkındalığını gözlemlemek ve analiz etmek amacıyla uygulanmış bir çalışmadır. Çalışmada öğrencilere anket uygulaması yapılmıştır.

3.1. Araştırmanın Tipi

Araştırmamız, likert-tipi anketten oluşmaktadır. Likert tipi tutum ölçeği bazı varsayımlara dayanmaktadır. Bunlardan birisi; ölçek kapsamında doğrusal olarak bir araya getirilen farklı maddelerin tek bir ortak faktörle ilişkili olmasıdır. Bir diğer varsayım; cevaplayıcılardan her bir ifadeye ilişkin “tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “karasızım”, “katılmıyorum”, ve “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde edinilen tepkiler ile ölçekte yer alan her bir ifadeye katılma ve katılmama derecesinin belirlenmesidir. Üçüncü varsayım ise; ölçek içindeki her bir maddenin tutum ile monotonik bir ilişki içerisinde olmasıdır. Buna göre “tamamen katılıyorum” tepkisi aşırı olumlu tutumu ve en yüksek madde puanını, “kesinlikle katılmıyorum” tepkisi ise aşırı olumsuz tutumu ve en düşük madde puanını gösterir. Bu durum her bir maddenin tutumla aynı ilişki içinde olmadığı anlamına gelmektedir (Tavşancıl, 2014; Tezbaşaran, 2008).

3.2. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nicel araştırma modellerinden korelasyonel araştırma modelini kullanan bir çalışmadır. Nicel araştırma, gerçekliği araştırmacıdan bağımsız gören gerçekliğin nesnel olarak ölçülebileceğini kabul eden anlayıştan türeyen bir bakış açısı olarak tanımlanmaktadır. Nicel araştırmalar, verilerin toplanmasını ve analiz edilmesini gerektirmektedir. Korelasyonel çalışmalar ise iki veya ikiden fazla değişken arasında neden sonuç ilişkisi belirlemek üzere yapılan araştırma modelleridir (Büyüköztürk vd, 2017).

Araştırmamızda ortaöğretim kurumlarında okuyan 11. ve 12.sınıf öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği farkındalığına sahip olup olmamalarıyla iş sağlığı ve güvenliği temel eğitimi alıp almamanın arasındaki ilişkinin durumu incelenmiştir. Araştırmanın bağımsız değişkeni iş sağlığı ve güvenliği temel eğitimi iken bağımlı değişken öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği farkındalık seviyeleridir.

3.3. Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma yeri olarak İstanbul ili Güngören ilçesindeki Gençosman İMKB Çok Programlı Anadolu Lisesi belirlenmiştir. Araştırma 02.03.2020 tarihli valilik makamının 4529657 sayılı oluru ile anket çalışma izni alındıktan sonra 05.03.2020 tarihinde uygulanmıştır.

3.4. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Bu araştırmanın örneklem grubunu Güngören ilçesindeki Çok Programlı Anadolu Liseleri seçilmiştir. Çok Programlı Anadolu Liseleri aynı çatı altında birden fazla lise türü barındırır. Gençosman İMKB Çok Programlı Anadolu Lisesi'nde okuyan 11. ve 12.sınıf 304 öğrenciden oluşturmaktadır.

3.5. Veri Toplama Araçları ve Analizi

Anadolu Lisesi ve Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerine uygulanan anket, iş sağlığı ve güvenliği kanununa uygun hazırlanmıştır. Veri toplama ölçme araçları, sınıflandırma ve sıralama niteliğindedir. Anketin ilk bölümünde olan öğrenciler hakkında genel bilgiler edinmek adına 6 soru sorulmuş olup, anketin ikinci bölümünde 1 den 30 a kadar olan sorularda 5'li likert ölçek kullanılmıştır. Anket, kesinlikle katılıyorum(1), katılıyorum (2) kararsızım (3) katılmıyorum (4) kesinlikle katılmıyorum (5) olarak ölçeklendirilmiştir Anket soruları EK-1 ve 2'de yer almaktadır. Ölçme araçları sınıflandırma ve sıralama niteliğindedir. Araştırmada ikili karşılaştırmalar için independent T testi, iki veya daha fazla değişken arasında bir ilişkinin olup olmadığı şayet ilişki varsa bu ilişkinin şiddetini ortaya koyan SPSS korelasyonel test kullanılmıştır. Araştırmanın güvenilirlik analizi ile araştırmanın amaçları doğrultusunda bulgular tablolastırılıp yorumlanmıştır.

3.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma İstanbul ili Güngören ilçesi ile sınırlıdır.
2. Araştırma seçilen 1 okul ile sınırlıdır.
3. Araştırma okuldaki 11. ve 12.sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
4. Araştırma 2019-2020 öğretim yılı ile sınırlıdır.

5. Araştırma rastgele seçilen 304 öğrenciyle sınırlıdır.
6. Araştırma ilgili araştırma ve istatistiksel verilerle sınırlıdır.

4. BULGULAR

Anket ile ilgili bilgiler araştırmamıza katılan çok programlı okulun ğrenci sayıları Anadolu Lisesi 150, Mesleki Teknik Anadolu Lisesi 154 olup toplamda 304 öğrenciyle anket çalışması yapılmıştır.

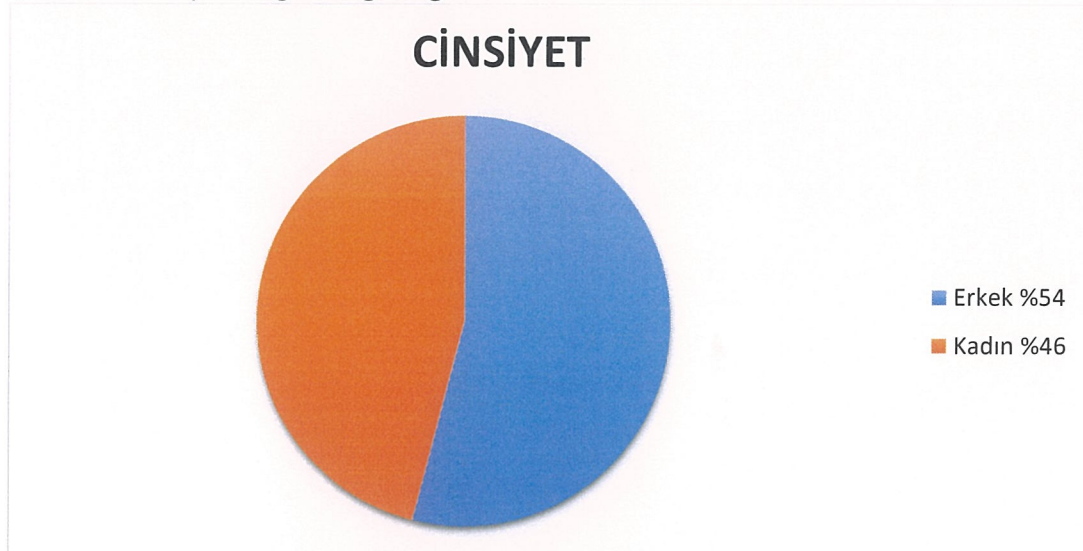
4.1. Araştırmaya Katılan ğrencilerin Demografik Bilgileri

Araştırma formunun birinci bölümünü oluşturan cinsiyet, yaş, okul türü, öğrencilerin devam ettikleri sınıflara ilişkin bulgular, okulda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alıp almadıkları ile ilgili bulgular ve cevaplarının yüzdesel dağılım tablosu aşağıda anlatılmıştır.

Tablo 1. Cinsiyet dağılımı tablosu

Değer	Cinsiyet	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
	Kadın	138	46	46
	Erkek	166	54	54
	Toplam	304	100	100

şekil 1. Cinsiyet dağılımı grafiği

Tablo 1 ve Şekil’de araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet dağılımına baktığımızda öğrencilerin (%54) erkek olduğu görülmektedir. Bu yüzde içinde ise (%46) kadın olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Yaş dağılımı tablosu

Değer	Yaş	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
	14-15	0	0	0	0
	16-17	269	90	88,6	90
	18 üzeri	35	10	10	10
Toplam		100	100	98,6	100

Şekil 2. Yaş dağılımı grafiği

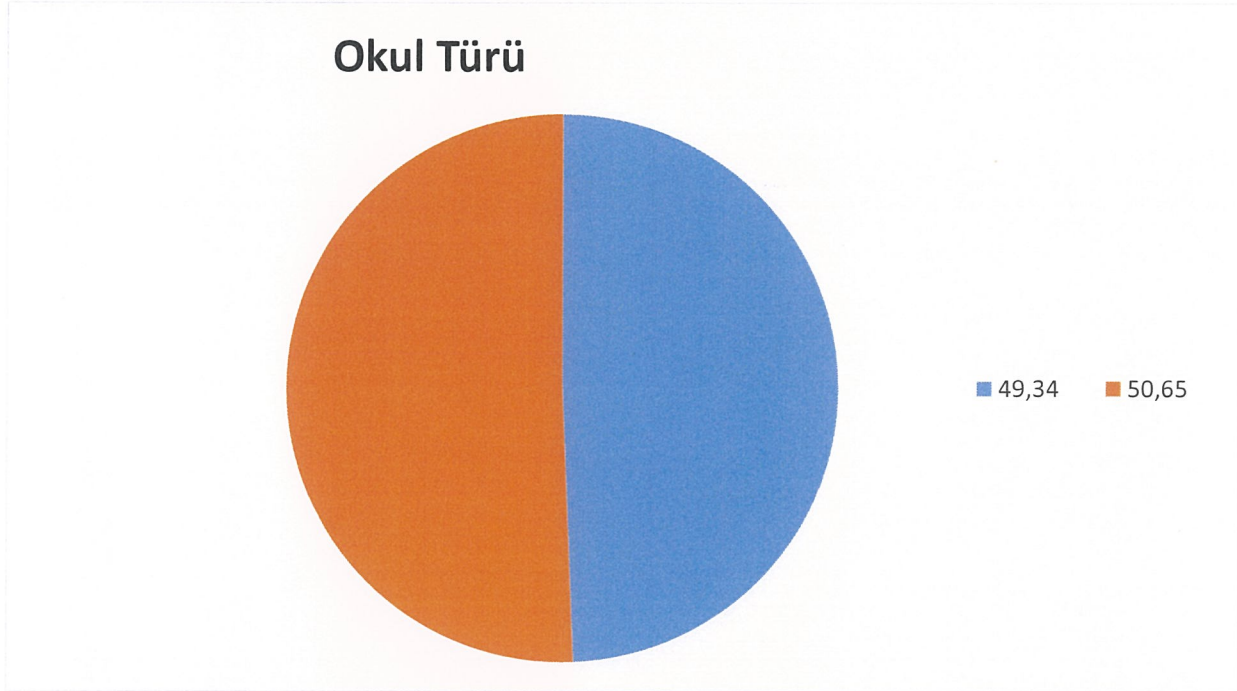

Tablo 2 ve Şekil 2’de araştırmaya katılan katılımcıların yaş dağılımına baktığımızda ise genel olarak bireylerin 16-17 yaş aralığında olduğu (%90); buna karşın 18 ve üzeri yaş olan öğrencilerin de genelde belirli derece de bir orana sahip olduğu görülmektedir (%10) 14-15 yaş grubunda ise katılımcı bulunmamaktadır.

Tablo 3. Okul türü tablosu

Okul Türü	Sayı	Yüzde
Anadolu Lisesi	150	49,34
Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	154	50,65

Şekil 3. Okul türü grafiği

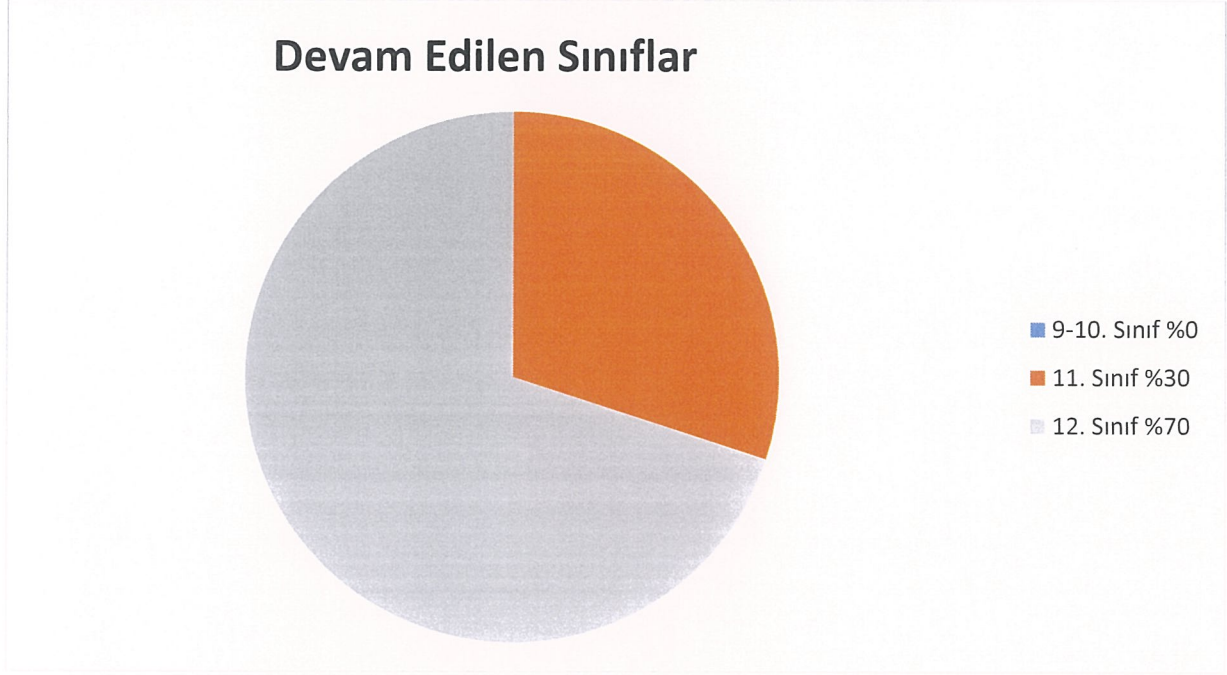

Tablo 3 ve Şekil 3'te araştırmaya katılan katılımcıların okul türü dağılımına bakıldığında öğrencilerin 150'si Anadolu Lisesi ne gitmekte olup toplam yüzdede 49,34 oranına sahiptir. Mesleki Teknik Anadolu Lisesi ne gidip 154 kişi ankete katılmış olup toplam yüzdede 50,65 oranında yer almaktadır.

Tablo 4. öğrencilerin devam ettikleri sınıflara ilişkin bulgular

Sınıfı	Sayı	Yüzde
9-10	0	0
11	90	30
12	214	70
Toplam	304	100

Şekil 4. Öğrencilerin devam ettikleri sınıflara ilişkin bulgular grafiği

Tablo 4 ve Şekil 4’te belirtilen öğrencilerin devam ettiği sınıflara bakıldığında; Meslek Liseli öğrencilerin İSG temel eğitimi alma durumuna güvenilerek 11 ve 12. sınıflara anket çalışması uygulanmaya çalışılmıştır.

Tablo 5. Okulda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldınız mı?

Evet	Hayır
121	183

Şekil 5. Okulda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldınız mı? Sorusuna ait grafikdir.

Tablo 5 ve Şekil 5’te araştırmaya katılan katılımcılardan 121’i iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almışken 183 mevzubahis eğitimi almadığını belirtmiştir.

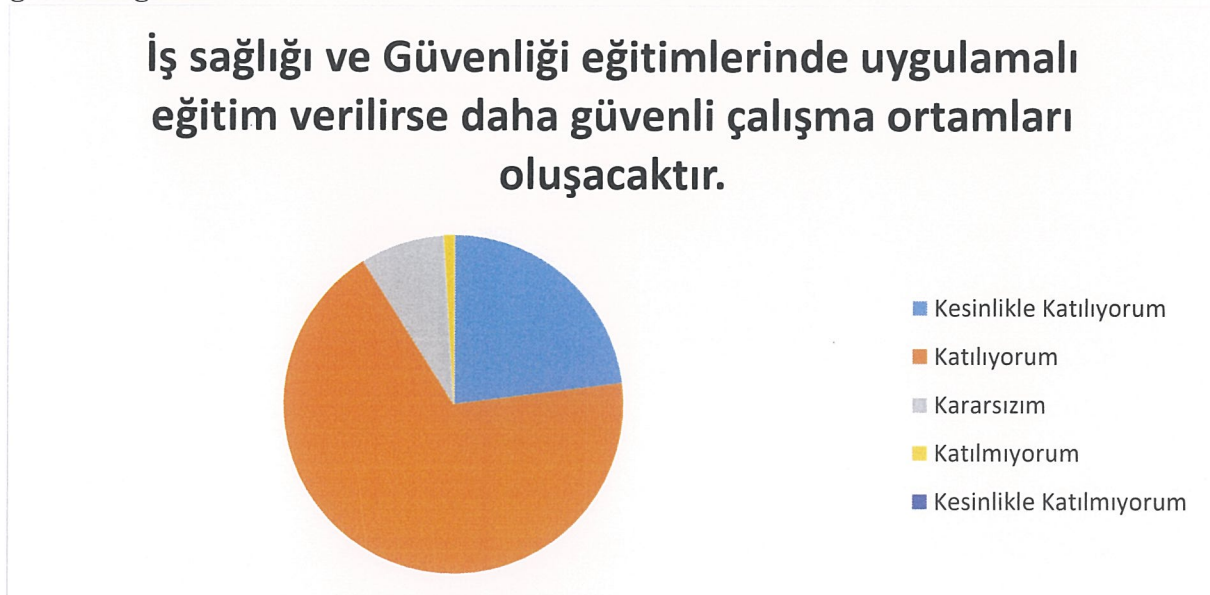
4.2. Öğrencilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Sorunları ve Farkındalığa Ait Belirttikleri Bulgular

Araştırma formunun ikinci bölümünü oluşturan anket sorularında, iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı ile ilgili bulgular ve cevaplarının yüzdesel dağılım tablosu aşağıda anlatılmıştır.

Tablo 6. Öğrencilerin “İş sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse daha güvenli çalışma ortamları oluşacaktır.” ifadesine ilişkin görüşlerinin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	72	23,67
Katılıyorum	208	68,42
Kararsızım	23	7,56
Katılmıyorum	1	0,32
Kesinlikle katılmıyorum	0	0

Şekil 6. Öğrencilerin “İş sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse daha güvenli çalışma ortamları oluşacaktır.” ifadesine ilişkin görüşlerinin dağılımlarını gösteren grafik

Tablo 6 ve Şekil 6’da görüldüğü üzere katılımcıların büyük çoğunluğu iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin kendilerine güvenli bir çalışma ortamı sunacağını görüşündedir.

Tablo 7. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse tehlikeli davranışlar azalacaktır.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	188	61,85
Katılıyorum	90	29,60
Kararsızım	15	4,93
Katılmıyorum	1	0,32
Kesinlikle katılmıyorum	10	3,28

Şekil 7. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse tehlikeli davranışlar azalacaktır.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları grafiği.

Tablo 7 ve Şekil 7’de görüldüğü üzere katılımcıların büyük çoğunluğu iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse tehlikeli davranışlar azalacağı görüşündedir.

Tablo 8. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim aldıktan sonra risk algımın arttığını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	193	63,48
Katılıyorum	81	26,54
Kararsızım	15	4,93
Katılmıyorum	1	0,32
Kesinlikle katılmıyorum	14	4,60

Şekil 8. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim aldıktan sonra risk algımın arttığını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımlarını gösteren grafik.

Tablo 8 ve Şekil 8’de görüldüğü üzere katılımcıların büyük çoğunluğu iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim aldıktan sonra risk algımın artacağı görüşündedir. Bu sonuca göre bu eğitimi aldıktan sonra katılımcıların risklerin farkında olacağı görülmektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin faydalı olacağını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	142	46,71
Katılıyorum	64	21,05
Kararsızım	40	13,15
Katılmıyorum	32	10,52
Kesinlikle katılmıyorum	26	8,55

Şekil 9. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin faydalı olacağını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımlarını gösteren grafik.

Tablo 9 ve Şekil 9'a bakıldığında anlaşılacaktır ki katılımcıların yarıdan fazlası iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin faydalı olacağı görüşündedir. İş sağlığı ve güvenliği temel eğitimini yalnızca Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin aldığı, Anadolu Lisesi öğrencilerinin almadığı düşünüldüğünde bu sonuçtan anlaşılmaktadır ki öğrencilerin çoğu bu eğitimi talep etmektedir.

Tablo 10. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin beğeniyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	94	30,92
Katılıyorum	48	15,78
Kararsızım	64	21,05
Katılmıyorum	72	23,68
Kesinlikle katılmıyorum	26	8,55

Şekil 10. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin beğeniyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımlarını gösteren grafik.

Tablo 10'a bakıldığında katılımcıların yarıdan azı iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini beğendiğini aktarmıştır. Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almadığını hatırlamalıyız. Eğitimi alanların büyük çoğunluğu bu eğitimden memnuniyet duymaktadır.

Tablo 11. Öğrencilerin “Akademik eğitimde sanal gerçeklik uygulamaları kullanılması gerektiğini düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	17	5,59
Katılıyorum	34	11,18
Kararsızım	99	32,56
Katılmıyorum	83	27,30
Kesinlikle katılmıyorum	71	23,35

Tablo 11’den anlaşılacağı üzere Akademik eğitimde sanal gerçeklik uygulamaları kullanılması gerekmediğini düşünmektedir. Bu sonuçtan öğrencilerin sanal gerçeklik uygulamalarının nasıl kullanabileceğinden çok haberdar olmadıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 12. Öğrencilerin “Tüm iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde sanal gerçeklik uygulamalarının kullanılması gerektiğini düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	21	6,9
Katılıyorum	37	12,17
Kararsızım	72	23,68
Katılmıyorum	90	29,60
Kesinlikle katılmıyorum	84	27,63

Tablo 12’ye bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğunun iş sağlığı ve güvenliği eğitiminde sanal gerçeklik uygulamalarının kullanılmasını yararlı görmediği anlaşılmaktadır.

Tablo 13. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitim uygulamaları daha iyi bir eğitim almamı sağlar.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	20	6,57
Katılıyorum	51	16,77
Kararsızım	154	50,65
Katılmıyorum	47	15,46
Kesinlikle katılmıyorum	32	10,52

Tablo 13'ten anlaşılacağı üzere katılımcıların çoğu iş sağlığı ve güvenliği eğitim uygulamalarının iş sağlığı güvenliği eğitimindeki etkisi konusunda kararsız ya da olumsuz yanıt vermiştir. Bu sonuçtan katılımcıların iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları hakkında bilgi sahibi olmadıkları sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 14. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri gelecekte edineceğim meslekte çok işime yarayacaktır.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	21	6,90
Katılıyorum	52	17,10
Kararsızım	148	48,68
Katılmıyorum	43	14,14
Kesinlikle katılmıyorum	40	13,15

Tablo 14'e bakıldığında iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin gelecekte edinecekleri meslekte işlerine yarayacağı konusunda kararsız veya olumsuz görüş bildirmiştir. Bu sonuçtan anlaşılacağı üzere iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin edinecekleri mesleğe katkısı konusunda bilgi sahibi olmadıkları sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 15. Öğrencilerin “ İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin uygulamalı olması teorik eğitimlere göre tüm güvenlik kuralları ve prosedürlerini daha iyi anlamamı sağlar.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	24	7,89
Katılıyorum	47	15,46
Kararsızım	160	52,63
Katılmıyorum	43	14,14
Kesinlikle katılmıyorum	30	9,86

Tablo 15’e bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğunun iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin uygulamalı olması teorik eğitimlere göre tüm güvenlik kuralları ve prosedürlerini daha iyi anlaması konusunda kararsız ya da olumsuz görüş belirtmiştir. Bu sonuçtan anlaşılacağı üzere katılımcılar uygulamalı ya da teorik eğitim arasında fark gözetmemektedir.

Tablo 16. Öğrencilerin “ İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin faydalarını biliyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	144	47,36
Katılıyorum	78	25,65
Kararsızım	60	19,73
Katılmıyorum	14	4,60
Kesinlikle katılmıyorum	8	2,63

Tablo 16’ya bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğunun iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin faydaları hakkında bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 17. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimi sonrasında tehlikelerden doğacak sonuçları zihnimde canlandırabilirim.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	110	36,18
Katılıyorum	92	30,26
Kararsızım	40	13,15
Katılmıyorum	22	7,23
Kesinlikle katılmıyorum	40	13,15

Tablo 17 incelendiğinde katılımcıların yüzde 66’sının iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin tehlikeleri önceden zihninde canlandırmasında yardımcı olacağını düşündüğünü görmekteyiz. Bu sonuçtan bu eğitimlerin öğrencileri tehlikelere karşı bilinçlendirip, riskler doğmadan farkında olabileceklerine olanak sağlayacağını çıkarabiliriz.

Tablo 18. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri olası tehlike ve riskler için hazırlıklı olmamı sağlar.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	34	11,18
Katılıyorum	83	27,30
Kararsızım	75	24,67
Katılmıyorum	40	13,15
Kesinlikle katılmıyorum	72	23,68

Tablo 18’e bakıldığında öğrencilerin yüzde 38’i iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin olası tehlike ve riskler için hazırlıklı hale getireceğine katılırken yüzde 36’sı olumsuz görüş bildirmiş, yüzde 24’ü ise kararsızdır.

Tablo 19. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin derslerde kullanılmasının kalıcı öğrenmeyi sağlayacağını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	40	13,15
Katılıyorum	94	30,92
Kararsızım	52	17,10
Katılmıyorum	40	13,15
Kesinlikle katılmıyorum	78	25,65

Tablo 19 incelendiğinde katılımcıların yüzde 44’ü iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin derslerde kullanılmasının kalıcı öğrenmeyi sağlayacağını düşünürken, yüzde 38’i olumsuz görüş bildirmiş, yüzde 17’si ise kararsızdır.

Tablo 20. Öğrencilerin “Okulumda verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	12	3,94
Katılıyorum	40	13,15
Kararsızım	80	26,31
Katılmıyorum	112	36,84
Kesinlikle katılmıyorum	60	19,73

Tablo 20’ye bakıldığında öğrencilerin yüzde 56’sının okullarında verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin yeterli olmadığını düşünmektedir. Olumlu görüş bildirenler ise yüzde 17’dir. Bu sonuçtan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin yeterli bulmadığını görüyoruz.

Tablo 21. Öğrencilerin “Okulumda iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden yeterince faydalandığımı düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	9	2,96
Katılıyorum	12	3,94
Kararsızım	40	13,15
Katılmıyorum	132	43,42
Kesinlikle katılmıyorum	111	36,51

Tablo 21’e bakıldığında katılımcıların yüzde 80’inin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden yeterince faydalanamadığını belirttiğini görmekteyiz. Bu sonuç tablo 20’yi desteklemektedir. Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden verimlilik anlamında daha fazla beklentisi olduğunu anlamaktayız.

Tablo 22. Öğrencilerin “Mesleki Teknik Anadolu Liseleri öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimini mutlaka almaları gerektiğini düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	90	29,60
Katılıyorum	163	53,61
Kararsızım	31	10,19
Katılmıyorum	20	6,57
Kesinlikle katılmıyorum	0	0

Tablo 22 incelendiğinde katılımcıların yüzde 83’ü Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimini almalarını desteklemektedir. Bu sonuçtan Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri için bu alandaki eğitimlere yönelik yoğun talep olduğu sonucunu çıkarmak mümkündür.

Tablo 23. Öğrencilerin “Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimini mutlaka almaları gerektiğini düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	31	10,19
Katılıyorum	92	30,26
Kararsızım	110	36,18
Katılmıyorum	23	7,56
Kesinlikle katılmıyorum	48	15,78

Tablo 23’e bakıldığında katılımcıların yüzde 40’ı Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alma konusunda olumlu görüş bildirmiştir. Tablo 22 ile karşılaştırıldığında katılımcılar iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin Anadolu Lisesi öğrencileri için, Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerine göre daha az gerekli olduğu düşünülmektedir. İş sağlığı ve güvenliğinin çalışma ortamı, okul, hastane gibi birçok alanda gerekli olduğu düşünülürse katılımcılara bu durumla ilgili yeterli bilinç kazandırılmadığı sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 24. Öğrencilerin “Okulumda iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi, düzenli eğitim verilmesinin iş sağlığı ve güvenliği bilincimi arttıracaklarını düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	92	30,26
Katılıyorum	68	22,36
Kararsızım	101	33,22
Katılmıyorum	40	13,15
Kesinlikle katılmıyorum	3	0,98

Tablo 24’e bakıldığında katılımcıların yüzde 52’si okullarında iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesinin ve düzenli eğitim verilmesinin iş sağlığı ve güvenliği bilincini arttıracak

yönünde olumlu görüş bildirmiştir. Olumsuz görüş bildirenler ise yüzde 14 oranındadır. Bu sonuçtan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğine uygulamalarına önem verilmesi ve bu alanda eğitim talebi olduğu anlaşılabilir.

Tablo 25. Öğrencilerin “Okulunda/ staj yerimde tehlikeler için önceden pratik önlemler alındığını bilirim.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	101	33,22
Katılıyorum	70	23,02
Kararsızım	68	22,36
Katılmıyorum	40	13,15
Kesinlikle katılmıyorum	25	8,22

Tablo 25'e bakıldığında katılımcıların yüzde 56'sı okulda ve staj yerlerindeki tehlikelere karşı pratik önlemler alındığından haberdardır. Öğrencilerin yarısının iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldığı göz önünde bulundurulduğunda eğitimlerin uygulamada olumlu sonuçlar verdiği söylenebilir.

Tablo 26. Öğrencilerin “Atölyede/laboratuvarda/derslikte/staj yerinde uyulması gereken talimatları bilirim.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	12	3,94
Katılıyorum	27	8,88
Kararsızım	191	62,82
Katılmıyorum	40	13,15
Kesinlikle katılmıyorum	34	11,18

Tablo 26 incelendiğinde öğrencilerin sadece yüzde 12'si buldukları alanlardaki talimatlardan haberdar olduğu görülmektedir. Bu sonuçtan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği

eğitimi alsalar da talimatlara dikkat etmediklerini anlamaktayız. Bu talimatların renklendirilmesi, boyutlarının arttırılması, daha dikkat çekici hale getirilmesi bu talimatların bilinçli kullanımını arttırabileceğini ön görebiliriz.

Tablo 27. Öğrencilerin “Okulumun güvenli olmayan bir durumu varsa iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili iyi bir eğitim görmediğim için bu durumu bilmem.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	72	23,68
Katılıyorum	190	62,50
Kararsızım	32	10,52
Katılmıyorum	10	3,28
Kesinlikle katılmıyorum	0	0

Tablo 28’e göz atıldığında katılımcıların yüzde 77’si iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili iyi bir eğitim aldığı görüşüne katılmamaktadır. Bu sonuç bize öğrencilerin okuldaki güvenli olmayan durumlar hakkında daha fazla bilinçlendirilmelerinin ve teorik eğitimlerle bunların desteklenmesi gerektiği sonucunu göstermektedir.

Tablo 28. Öğrencilerin “Acil durumların ne olduğunu bilirim acil duruma karşılaştığımda soğukkanlı davranırım ne yapacağımı bilirim .” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	12	3,94
Katılıyorum	30	9,86
Kararsızım	191	62,82
Katılmıyorum	27	8,88
Kesinlikle katılmıyorum	44	14,47

Tablo 29 incelendiğinde katılımcıların sadece yüzde 14’ü acil durumlar hakkında bilgili olduğunu aktarmıştır. Bu sonuçtan iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde ortaya

çıkabilecek acil durumlarla alakalı öğrencilerin daha fazla bilgilendirilmesi gerektiği sonucu çıkmaktadır.

Tablo 29. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden okul türüm nedeni ile çalışma hayatımda faydalanacağımı bilirim .” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	82	26,97
Katılıyorum	65	21,38
Kararsızım	41	13,48
Katılmıyorum	74	24,34
Kesinlikle katılmıyorum	42	13,81

Tablo 29 katılımcıların yüzde 48’i okul türü ve iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin çalışma hayatıyla bağdaştırabildiğini göstermektedir. Bu sonuçtan iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin hayatın her alanında gerekli olduğu ile alakalı öğrencilere daha fazla bilinç kazandırılması gerektiği sonucuna varabiliriz.

Tablo 30. Öğrencilerin “Milli Eğitim Bakanlığı’nın verdiği temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimini aldım.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	121	39,8
Katılıyorum	33	10,8
Kararsızım	0	0
Katılmıyorum	0	0
Kesinlikle katılmıyorum	150	49,3

Tablo 30’a bakıldığında öğrencilerin yüzde 49,3’ü Milli Eğitim Bakanlığı’nın verdiği temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimini aldığını belirtmiştir.

Tablo 31. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği konusunda aldığım eğitimlerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde kazandığım becerilerin çalışma hayatımda faydalı olmayacağını düşünüyorum. Bu eğitimlerin beni iş hayatına başladığımda daha iyi bir yere getireceğine inanmıyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	21	6,90
Katılıyorum	112	36,84
Kararsızım	112	36,84
Katılmıyorum	33	10,85
Kesinlikle katılmıyorum	26	8,55

Tablo 31 incelendiğinde katılımcıların yüzde 47’si iş sağlığı ve güvenliği konusunda aldıkları eğitimlerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde kazandıkları becerilerin çalışma hayatlarında faydalı olmayacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçtan iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin ve kazanılan becerilerin gelecekteki iş hayatlarıyla bağdaştıramadıkları sonucunu çıkarmak mümkündür.

Tablo 32. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği dersi zorunlu/seçmeli olarak ders programına konulursa daha çok faydalanırım.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	132	43,42
Katılıyorum	90	29,60
Kararsızım	71	23,35
Katılmıyorum	4	1,31
Kesinlikle katılmıyorum	7	2,30

Tablo 32’ye bakıldığında katılımcıların yüzde 73’ünün iş sağlığı ve güvenliği derslerinin müfredatta yer alması gerektiği görüşündedir. Bu sonuçtan öğrencilerin iş sağlığı

ve güvenliği eğitimlerinin belli periyotlarla verilmesi yerine zorunlu veya seçmeli ders olarak düzenli bir şekilde almak yönünde talepleri olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 33. Öğrencilerin “İş güvenliğinin yasalarla korunmasının ve cezai yaptırım uygulanmasının, kurallara uyulması için yapılan baskı olduğunu düşünüyorum.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	132	43,42
Katılıyorum	61	20,06
Kararsızım	91	29,93
Katılmıyorum	9	2,96
Kesinlikle katılmıyorum	11	3,61

Tablo 33 bize gösterir ki katılımcıların yüzde 63’ü iş güvenliğinin yasalar ve cezai yaptırımlarla uygulanmasının, kurallara uyulması için baskı oluşturacağı görüşündedir. Öğrenciler iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almak istemelerine rağmen, iş güvenliği ile alakalı cezai yaptırım uygulanmamasını talep ettikleri sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 34. Öğrencilerin “İş sağlığı ve güvenliği yalnız çalışma ortamında değil, okulda, staj yerinde, atölyede, laboratuvarında, okul servisinde kısacası hayatın her aşamasında yaşam tarzı olmalıdır.” İfadesine ilişkin görüşlerin dağılımları.

Değer	Sıklık	Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	132	43,42
Katılıyorum	101	33,22
Kararsızım	21	7,24
Katılmıyorum	5	1,64
Kesinlikle katılmıyorum	45	14,80

Tablo 34 incelendiğinde katılımcıların yüzde 76'sı iş sağlığı ve güvenliğinin çalışma ortamının da ötesinde yer aldıkları tüm alanlarda bir yaşam tarzı haline getirilmesini talep ettiği görüşünde olduklarını görmekteyiz. Bu sonuç bize iş sağlığı ve güvenliği ile alakalı eğitimlerin daha kapsamlı bir hale getirilmesi konusunda ışık tutmaktadır.

4.3. Araştırma Anketinin Geçerlik ve Güvenirlik Testleri

Güvenilirlik analizi sonucunda, Cronbach's Alpha (iç tutarlılık katsayısı) güvenilirlik katsayısının 0,60 ile 0,80 arasında olması ölçeğin orta güvenilir, 0,80 ile 1,00 arasında olması ise ölçeğin yüksek güvenilir olduğunu göstermektedir. İstatistikte Cronbach's Alfa (α) katsayısı psikometrik bir testin güvenilirliğinin kestiriminde kullanılır. Her bir madde için saptanan tek bir α değeri olabileceği gibi, ölçekteki tüm maddelere ait ortalama bir α değeri de hesaplanabilir. Katsayının 0,7 ve üstü bulunması durumunda ölçeğin güvenirligi iyi olarak kabul edilir. Diğer yandan hesaplanan düşük α değerinin ölçekte yer alan madde sayısının az olmasına, hesaplanan katsayı 0,9'un üzerinde olduğunda da ölçekte gereksiz soru olabileceği göz önüne alınmalıdır (Kılıç, 2016).

Tablo 35. İç tutarlılık katsayısı yorumlama

Güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alfa)	Yorum
$\geq 0,9$	Mükemmel
$0,7 \leq \alpha < 0,9$	İyi
$0,6 \leq \alpha < 0,7$	Kabul edilebilir
$0,5 \leq \alpha < 0,6$	Zayıf
$\alpha < 0,5$	Kabul edilemez

Her bir madde için saptanan tek bir değeri olabileceği gibi, ölçekteki tüm maddelere ait ortalama bir değeri de olabilir. Tüm maddeler için elde edilen değeri o anketin toplam güvenilirliğini gösterir ve genel kabul bu değer 0,7 ve büyük olmasıdır. Cronbach's Alfa katsayısının yorumlanması için farklı sınıflamalar literatürde yer almaktadır. Tablo 35'de Yaygın kabul edilen yaklaşıma ait sınıflama şu şekildedir (George ve Mallery, 2003).

Tablo 36. Özdamar'a göre katsayı yorumlama

Güvenirlilik katsayısı (Cronbach's Alfa)	Yorum
$0,81 < \alpha < 1,00$	Ölçek yüksek güvenirliliktir
$0,61 < \alpha < 0,80$	Ölçek orta güvenirliliktir
$0,41 < \alpha < 0,60$	Ölçek düşük güvenirliliktir
$0,00 < \alpha < 0,40$	Ölçek güvenilir değildir

Diğer yandan literatürde aşağıdaki sınıflamaya göre de katsayı Tablo 36'daki gibi yorumlanabilmektedir (Özdamar, 2002).

Tablo 37. Araştırma sorularının Cronbach's Alfa puanı

Reliability Statistics (Güvenirlilik İstatistikleri)	
Cronbach's Alpha	N of Items (Madde sayısı)
,889	29

SPSS versiyon 22 istatistik programı kullanılarak yaptığımız güvenirlilik testi sonucunda Cronbach's Alfa puanı Tablo 37'de belirtildiği üzere 0,889 olarak tespit edilmiştir. Güvenirlilik katsayısının 0,60 ile 0,80 arasında olması ölçeğin orta güvenilir, 0,80 ile 1,00 arasında olması ise ölçeğin yüksek güvenilir olduğunu göstermektedir (Kılıç, 2016). Bu doğrultuda ölçeğin yüksek güvenilirlik seviyesinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güvenirlilik sadece ölçme aracına ait bir özellik olmayıp, ölçme aracının sonuçlarına ilişkin bir özelliktir ve "ölçme aracının güvenirliliği" yerine "ölçümlerin güvenirliliği" kavramının kullanılması daha doğru bir ifadedir. Ölçekle sağlanan bilgilerin kararlı özellik taşıdığına, başka bir ifade ile aynı amaçla yapılacak ikinci bir ölçümde aynı sonuçların elde edileceğine güven duyulması gereklidir (Ercan ve Kan, 2004; Bademci 2011). Ölçeğin güvenirliliğini artırılması isteniyorsa tek tek maddelere ait elde edilen α değeri gözden geçirilmelidir. Her bir madde için hesaplanan α değerlerinden hangisi toplamda elde edilen α değerini düşürüyorsa o madde ölçekten çıkartılarak ölçeğin güvenirliliği yükseltilir (Cortina, 1993; Streiner, 2003)

Tablo 38. Araştırma sorularının toplam istatistiksel Cronbach's Alfa puanları

Item-Total Statistics				
	Scale Mean	Scale Variance	Verified Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha
Soru 1	95,8320	143,948	,603	,884
Soru 2	96,8520	142,595	,847	,882
Soru 3	96,7520	140,142	,603	,882
Soru 4	96,3020	143,655	,628	,885
Soru 5	96,7720	141,960	,788	,881
Soru 6	96,8200	137,935	,566	,882
Soru 7	96,8520	142,056	,900	,881
Soru 8	96,3520	143,172	,349	,887
Soru 9	96,3220	143,113	,397	,886
Soru 10	96,6520	142,445	,555	,883
Soru 11	95,8120	147,683	,715	,893
Soru 13	96,3520	146,225	,724	,890
Soru 14	95,8420	142,600	,572	,883
Soru 15	96,5720	140,177	,649	,881
Soru 16	96,6520	139,755	,740	,885
Soru 17	96,3520	139,760	,709	,883
Soru 18	97,0520	141,912	,768	,884
Soru 19	96,6220	140,253	,766	,888
Soru 20	95,8920	138,360	,489	,884
Soru 21	96,1920	144,469	,783	,889
Soru 22	96,3120	145,167	,768	,889
Soru 23	96,7320	141,866	,545	,888
Soru 24	96,0020	145,516	,609	,891
Soru 25	96,8920	142,050	,490	,884
Soru 26	96,7720	141,556	,639	,888
Soru 27	96,7520	142,093	,658	,882
Soru 28	96,7920	139,189	,675	,884
Soru 29	96,5020	140,076	,637	,881
Soru 30	96,4920	140,117	,554	,883

Genel Cronbach's Alpha = 0,889

4.4. Araştırmanın sorularına ait bulgular

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği temel eğitimi alma durumu ve sınıf gibi ön tanımlı verilerin dağılımı ve araştırma sorularının incelenmesi sonucu elde edilen veriler gösterilmiştir. Uygun istatistik yöntemi belirlemek için kullanılan verilerin dağılımının normal olup olmadığı One Sample Kolmogorov-Smirnov testi ile araştırılmış ve dağılımların normal olduğu görülmüştür. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı anketinden elde edilen sonuçlarının yüzdesel olarak dağılımı verilmiştir. Araştırmanın nicel değişkenleri arasında ilişkileri saptamak amacıyla da Korelasyon Analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güvenle, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırma Sorusu 1: İSG eğitimi alan öğrenciler ile almayan öğrenciler arasında İSG bakış açısı arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

H0: İSG eğitimi alan öğrenciler ile almayan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

H1: İSG eğitimi alan öğrenciler ile almayan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 39. Araştırma Sorusu 1'in İstatistik Analizi

Group Statistics (Grup İstatistikleri)					
	Eğitim durumu	N	Ortalama	Standart sapma	P
Farkındalık	1	121	3,7190	1,12711	,002
	2	183	2,7705	1,01732	,002
P< 0,05					

Tablo 35'te 1 ve 2, sırasıyla İSG eğitimi alanlar ile İSG eğitimi almayanlar için kullanılmıştır. Bu tabloya göre İSG eğitimi alanların ortalaması yüksek (3,7190) çıkmıştır. İSG eğitimi alan öğrencilerin, almayanlara oranla farkındalıklarının yüksek olduğu görülmüştür ($p<0,05$). $p<0,05$ ise anlamlı bir ilişki vardır. Bu durum da H0 reddedilmiştir.

Araştırma Sorusu 2: İSG eğitimi alan öğrenciler ile almayan öğrenciler arasında İSG farkındalığı yönünden anlamlı bir farklılık var mıdır?

H0: İSG eğitimi alan öğrenciler ile almayan öğrenciler arasında İSG farkındalığı yönünden anlamlı bir farklılık yoktur.

H1: İSG eğitimi alan öğrenciler ile almayan öğrenciler arasında İSG farkındalığı yönünden anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 40. Araştırma Sorusu 2'nin İstatistik Analizi

Bağımsız Gruplar T-Testi (Independent Samples Test)										
		Levene's Test for Equality of Variances		T-Test for Equality of Means						
		F	Sig. (p)	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Farkındalık	Equal variances assumed	9,722	,002	7,620	302	,000	,94852	,12447	,70358	1,19346
	Equal variances not assumed			7,463	238,475	,000	,94852	,12710	,69813	1,19890

Her iki faktörün İSG farkındalığı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Anlamlı farkın hangi yönde olduğunu ise yukarıdaki Tablo 40'da gösterilmiştir. İSG eğitimi alanların ortalaması daha yüksektir. Bunun yanı sıra standart sapmalar da birbirine yakın oldukça yakındır. Her iki grubun Veri analizi sonucu $p = 0,002$ olarak bulunmuş olup H_0 hipotezi reddedilmiştir. İSG eğitimi alanlar ve İSG eğitimi almayanlar arasındaki farkındalık analizinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır ($p < 0,05$). Bu durum da H_0 reddedilmiştir.

Araştırma Sorusu 3: İSG eğitiminin teorik yerine uygulamalı eğitim olmasının İSG farkındalığı yönünden anlamlı bir farklılığı var mıdır?

H₀: İSG eğitiminin teorik yerine uygulamalı eğitim olmasının İSG farkındalığı yönünden anlamlı bir farklılığı yoktur.

H₁: İSG eğitiminin teorik yerine uygulamalı eğitim olmasının İSG farkındalığı yönünden anlamlı bir farklılığı vardır.

Tablo 41.: Araştırma Sorusu 3'ün İstatistiksel Analizi

Korelasyon (Correlations)					
		Farkındalık sorusu	Uygulamalı eğitim ve güvenlik sorusu	Uygulamalı eğitim ve tehlike sorusu	Uygulamalı eğitim ve risk algısı sorusu
Farkındalık Soru 8	Pearson Correlation	1	-,560**	,416**	,419**
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000
	Sum of Squares and Cross-products	432,734	195,563	159,714	170,822
	Covariance	1,428	,645	,527	,564
	N	304	304	304	304
Uygulamalı eğitim ve güvenlik Soru 1	Pearson Correlation	,560**	1	,878**	,825**
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000
	Sum of Squares and Cross-products	195,563	281,813	271,938	271,375
	Covariance	,645	,930	,897	,896
	N	304	304	304	304
Uygulamalı eğitim ve tehlike Soru 2	Pearson Correlation	,416**	,878**	1	,948**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000
	Sum of Squares and Cross-products	159,714	271,938	340,470	342,809
	Covariance	,527	,897	1,124	1,131
	N	304	304	304	304
Uygulamalı eğitim ve risk algısı Soru 3	Pearson Correlation	,419**	,825**	,948**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	
	Sum of Squares and Cross-products	170,822	271,375	342,809	383,882
	Covariance	,564	,896	1,131	1,267
	N	304	304	304	304

** . Correlation is significant at the 0,01 level (2-tailed).

İki sayısal ölçüm arasında doğrusal bir ilişki olup olmadığını, varsa bu ilişkinin yönünü ve şiddetinin ne olduğunu belirlemek için kullanılan bir istatistiksel yöntemdir. Verilerin normal dağılıma sahip olması durumunda Pearson korelasyon katsayısı tercih edilir. Bir ilişki katsayısının yorumlanabilmesi için p değerinin 0.05 den daha küçük olması gerekir. Korelasyon katsayısı negatif ise iki değişken arasında ters ilişki vardır, yani "değişkenlerden biri artarken diğeri azalmaktadır" denir. Korelasyon katsayısı pozitif ise "değişkenlerden biri artarken diğeri de artmaktadır" yorumu yapılır.

Korelasyon katsayısının (r) yorumu;

$r < 0,2$ ise çok zayıf ilişki yada korelasyon yok

0,2-0,4 arasında ise zayıf korelasyon

0,4-0,6 arasında ise orta şiddette korelasyon

0,6-0,8 arasında ise yüksek korelasyon

$0,8 < r$ ise çok yüksek korelasyon olduğu yorumu yapılır.

Ankette yer alan Soru 1'deki İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse daha güvenli çalışma ortamları oluşacaktır görüşünü benimseyenler ile öğrencilerin Soru 8'de "İş sağlığı ve güvenliği eğitim uygulamaları daha iyi bir eğitim almamı sağlar." görüşünü benimseyenler arasında orta şiddette pozitif bir korelasyon bulunmaktadır ($r=,560$).

Ankette yer alan Soru 1'deki İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse daha güvenli çalışma ortamları oluşacaktır görüşünü benimseyenler ile öğrencilerin Soru 2'de "İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse tehlikeli davranışlar azalacaktır." görüşünü benimseyenler arasında çok yüksek düzeyde pozitif bir korelasyon bulunmaktadır ($r= ,878$).

Ankette yer alan Soru 1'deki İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse daha güvenli çalışma ortamları oluşacaktır görüşünü benimseyenler ile öğrencilerin Soru 3'de "İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim aldıktan sonra risk algımın arttığını düşünüyorum diyenler arasında yine çok yüksek düzeyde pozitif bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=,825$).

Tablo 41'e göre katılımcıların farkındalık puanlarıyla uygulamalı eğitimin yararlı olduğunu düşünceleri arasında orta düzeyde pozitif yönde bir korelasyon tespit edilmiştir ($r=,560$). Bu sonuca göre iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı yüksek olan kişilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse; daha güvenli çalışma ortamı oluşacağını, risk algısının artacağını ve tehlikeli davranışların azalacağını düşündükleri söylenebilir. Bu da, anket katılımcılarının görüş ve tecrübelerinden yola çıkılarak, uygulamalı eğitimin teorik eğitime göre daha verimli olacağı yorumuna ulaşılabilir. Bu durumda ($p<0,05$) olduğundan H_0 reddedilmiştir.

5.TARTIŞMA

Bu bölümde GÜngören ilçesindeki GÜngören Gençosman İMKB Çok Programlı Anadolu Lisesi'nde öğrenim gören Anadolu Lisesi ve Mesleki Anadolu Lisesi öğrencilerine uygulanan anketten elde edilen bulgular sonucunda öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri hakkındaki farkındalıkları anket sonuçları doğrultusunda irdelenmiştir.

Ankete katılan öğrencilerden 150'si Anadolu Lisesi öğrencisi olup 154'ü Mesleki Teknik Anadolu Lisesi ne devam etmektedir. Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldığından bu konuda daha fazla bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır.

Mesleki Teknik Liselerde her yıl öğrencilerin bir kısmı ya ölümle sonuçlanabilecek iş kazası geçirmekte, ya da ağır yaralanmalı iş kazası yaşamaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı bu durumu görmüş 19.08.2014 ve 2014/16 Sayılı Genelge iş sağlığı ve güvenliği kavramını getirmiştir (MEB, 2014). Yine Milli Eğitim Bakanlığı 26.04.2018 ve 2018/10 sayılı Genelge ise "Güvenli Okul Projesi" kavramı gündeme getirilmiş. Güvenli Okul Projesi ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın amaçladığı hedef şu şekildedir. Mesleki Teknik Liselerdeki iş sağlığı ve güvenliği bilgisi ve güvenlik kültürü hakkında şu ana kadar çok az çalışma bulunmaktadır (MEB, 2016).

Katılımcıların yaklaşık yüzde 92'sinin iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin kendilerine güvenli bir çalışma ortamı sunacağını düşünmektedir. Bu sonucu öğrencilerin gelecekte çalışacakları iş ortamında iş sağlığı ve güvenliği prosedürlerinin uygulanmasını istediği anlaşılmakta olup, bu yönde eğitimi talep ettikleri anlaşılmaktadır.

Gençlerimizin iş hayatına hazırlık aşamasında güvenlik kültürü ve iş sağlığı ve güvenliği hakkında daha iyi bilinçlenmesi için; iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hususların ders olarak öğretilmesi ve bunun tüm Mesleki Teknik okullarda yaygınlaştırılması, okutulacak olan iş sağlığı ve güvenliği_dersinin güncel müfredatlarına uygun Lise 1.sınıfta baraj ders olarak okutulması, takip eden yıllarda da iş sağlığı ve güvenliği dersinin verilmesi önerilmektedir (Çetinkaya ve Ulusoy, 2019).

Öğrencilerin yaklaşık yüzde 91'inin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse tehlikeli davranışların azalacağını düşünmektedir. Bu sonuçtan öğrencilerin teorik eğitimden ziyade uygulamalı eğitimi yeğlediklerini çıkarabiliriz.

Avrupa Birliği'n de işyerinde güvenlik ve sağlığı geliştirmek için Napo filmlerini kullanılmaktadır. Tek bir Napo filmi veya sahnesi etrafında tanımlanan her ders için öğrenme hedefleri ana hatlarıyla belirtilir ve öğretmenlere çeşitli etkinlikler seçeneği sunulur ve gerekli kaynakların yanı sıra öğrencilerin performanslarının nasıl değerlendirileceği hakkında bazı fikirler verilir. Dersler esnek olacak, mevcut müfredat konularına uyacak ve pekiştirecek ve öğretmenlere ve sınıftaki öğrencilere yardımcı olacak şekilde tasarlanmıştır. Napo ve arkadaşlarının rolü, ilgi çekici karakterleri, eğlenceli hikâye çizgileri ve mizahi ve açık yürekli yaklaşımları ile İSG' ye bir meze sağlamaktır. “Gülümsemeyle Güvenlik” Napo'nun daha güvenli, daha sağlıklı ve daha iyi iş yerlerine katkısıdır. Her film bir dizi Avrupa Enstitüsü tarafından ortak yapımcıdır (Napo, 1999). Napo'nun filmlerinde uygulama olarak kullanılan videolardan güvenli bir yerde Napo isimli video uygulamanın mümkün olmayacağı ancak teorik anlatımında yetersiz kalacağı yerlerde kullanılmıştır. Napo bir şantiye üzerinde çalışıyor ve film bazı ortak tehlikeleri ve sahadaki riskleri gösteriyor. Bir çalışan olarak, Napo birçok tehlikeli durumla karşı karşıyadır, ancak çetinliğini atlatmayı başarır. Film inşaat ve inşaat işçileri için üretilir, ancak tüm sektörler ve tüm çalışanlar, özellikle eğitim ve iş deneyimindeki gençler için uygundur. Bir şantiyede en sık karşılaşılan riskler konusunda farkındalığı artırmak ve duruma uyarlanmış önleme tedbirlerini yansıtmaya fırsatı sunmaktır. Girişte bir inşaat işçisi, bir meslektaşı, patron ve mimar olarak farklı karakterler gösteriliyor. Yedi kısa öyküde farklı risk durumları gösterilmiştir. Anti oluk, yükseklikten düşme, engel kursu, sırt ağrısı, ulaşım yollarının organizasyonu, sitenin hijyeni ve güvenliği (Napo, 1999).

Yaklaşık yüzde 90 oranında katılımcıların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim aldıktan sonra iş ortamında risklerden haberdar olacakları konusunda görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan anlayacağımız üzere iş sağlığı ve güvenliği konusunda uygulamalı eğitimin risklere karşı bilinçlendirme konusunda önemini vurgulamaktadır.

Katılımcıların yüzde 70'e yakınının iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin faydalı olacağını düşündüğünü belirtmiştir. Anadolu Lisesi öğrencileri iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almamış olmamasına rağmen öğrencilerin çoğunluğunun iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alma konusunda istekli oldukları sonucunu çıkarabiliriz.

Öğrencilerden yaklaşık yüzde 46'sı iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin beğendiğini belirtmiştir. Katılımcılardan yarısının iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almadığını göz önünde

bulundurursak eğitim alan öğrencilerin neredeyse tamamı verilen eğitimden memnun olduğu anlaşılmaktadır.

Akademik eğitimde sanal gerçeklik uygulamaları kullanılması gerektiğini düşünüyorum görüşüne ise öğrencilerin yüzde 83 ya kararsız ya da olumsuz görüş belirttiği görülmektedir. Bu sonuçtan akademik eğitimde sanal gerçeklik uygulamalarını talep etmediğini anlamaktayız. Katılımcılardan kararsızların çoğunlukta olması akademik eğitim ve sanal gerçeklik uygulamalarının bağdaştıramadığı, sanal gerçeklik uygulamalarının ne yönde kullanabileceği konusunda fikir sahibi olmadıkları sonucunu çıkarabiliriz.

Öğrencilerin yaklaşık yüzde 80'inin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde sanal gerçeklik uygulamalarının kullanılması hakkında kararsız ya da olumsuz görüş belirttiği gözlemlenmektedir. Bu sonuçtan katılımcıların sanal gerçeklik uygulamalarının iş sağlığı ve eğitiminde gereksiz gördüklerini anlamaktayız.

Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliği eğitim uygulamaları daha iyi bir eğitim almalarına yüzde 23 oranında olumlu olacağını düşünürken, yüzde 50'si kararsız, yüzde 27'si ise olumsuz yanıt vermiştir. 304 öğrenciden 121'inin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldığını göz önünde bulundurursak uygulamaların ve eğitimi katılımcıların bağdaştıramadığı yorumunda bulunabiliriz.

İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri gelecekte edinecekleri meslekte işlerine yaracağı konusunda ise yüzde 23 oranında olumlu görüş bildirirken yüzde 48'i kararsız, yüzde 29'unun ise olumsuz yanıt verdiği görülmektedir. Bu sonuca göre iş sağlığı ve güvenliği eğitimi gelecekte edinecekleri meslek ile ilişkilendiremedikleri, bu konuda vizyon eksikliğinin olduğu sonucunu çıkarabiliriz.

Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin uygulamalı olması teorik eğitimlere göre tüm güvenlik kuralları ve prosedürlerini daha iyi anlamamı sağlar görüşüne ise yüzde 23 oranında olumlu görüş bildirirken kararsızlar yüzde 52, yüzde 25'i ise olumsuz yanıt vermiştir. Bu sonuçtan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde teorik eğitimi yeterli gördüğü sonucuna ulaşabiliriz.

İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin faydalarını biliyorum ifadesine ise katılımcıların yüzde 73 oranında olumlu, yüzde 20 oranında kararsız, yüzde 7 oranında ise olumsuz yanıt verdiğini görmekteyiz. Öğrencilerin büyük çoğunluğu iş sağlığı ve güvenliği hakkında bilinçli olduğu kanaati ortaya çıkabilir.

Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi sonrasında tehlikelerden doğacak sonuçları zihnimde canlandırabilirim ifadesine yüzde 66 oranında olumlu yanıt verirken, yüzde 13 oranında kararsız, yüzde 21 oranında ise olumsuz yanıt verdiği görülmektedir. Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almasının doğacak risklere karşı büyük oranda farkında olmasını sağladığı anlaşılmaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri olası tehlike ve riskler için hazırlıklı olmamı sağlar ifadesine ise yüzde 38 oranında olumlu yanıt verdiği görülürken, kararsızların yüzde 25, olumsuz yanıt verenlerin ise yüzde 37 olduğu gözlemlenmektedir. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin katılımcıları olası tehlikelere karşı hazırlanması konusunda tam olarak bilinç kazandırılmadığı anlaşılmaktadır.

Katılımcılardan iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin derslerde kullanılmasının kalıcı öğrenmeyi sağlayacağını düşünüyorum ifadesine ise yaklaşık yüzde 44 oranında olumlu, yüzde 17 oranında kararsız, yüzde 45'i ise olumsuz yanıt verdiği görülmektedir. Bu sonuçtan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin derslerde kullanılmasının kalıcı öğrenmeye yeterli olmayacağı görüşünde olduklarını anlamaktayız.

Öğrencilerin okulumda verilen iş sağlığı ve eğitimlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum ifadesine ise yüzde 17 oranında olumlu, yüzde 26 kararsız, yüzde 54 olumsuz yanıt verdiği görülmektedir. Anlaşılacağı üzere katılımcılar iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin yetersiz olduğunu belirtmektedir.

Okulumda iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden yeterince faydalandığımı düşünüyorum ifadesine ise yüzde 80 oranında olumsuz, yüzde 5 oranında olumlu, yüzde 13 oranında ise kararsız olduğu sonucu elde edilmiştir. Anlaşılacağı üzere öğrenciler okullarındaki iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden memnun değillerdir. Bu eğitimlerin öğrencilerin görüşleri doğrultusunda değiştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşabiliriz.

Mesleki Teknik Anadolu Liseleri öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimini mutlaka almaları gerektiğini düşünüyorum ifadesine ise yüzde 83 oranında olumlu, yüzde 10 oranında kararsız, yüzde 7 oranında ise olumsuz görüş bildirmişlerdir. Bu sonuçtan Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine fazlaca ihtiyacı olduğu sonucu çıkmaktadır.

Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini mutlaka almaları gerektiğini düşünüyorum ifadesine ise yüzde 40 oranında olumlu, yüzde 36 oranında kararsız

yüzde 24 oranında ise olumsuz yanıt verdiği görülmektedir. Bir önceki ifade ile karşılaştırıldığında Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almalarının Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerine nazaran çok da gerekli olmadığı görüşünde olduğunu görmekteyiz. Bu sonuç bize öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda gelecekteki iş hayatlarında görecekleri faydalar hakkında yeterince bilinçlenmediklerini göstermektedir.

Okulumda iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi, düzenli eğitim verilmesinin iş sağlığı ve güvenliği bilincimi arttıracakını düşünüyorum ifadesine ise yüzde 52 olumlu görüş bildirirken, yüzde 33 oranında kararsız, yüzde 14 oranında ise olumsuzdur. Bu sonuçtan anlaşılacağı üzere öğrencilerin büyük oranda iş sağlığı ve güvenliği eğitimini ve bu konuya dikkat edilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

Öğrencilerin okulumda ve staj yerimde tehlikeler için önceden pratik önlemler alındığını bilirim ifadesine ise yüzde 56 oranında olumlu, yüzde 22 oranında kararsız, yüzde 21 oranında olumsuz görüş bildirildiği görülmektedir. Anlaşılacağı üzere katılımcıların okulda ve çalışma alanlarındaki pratik önlemler alındığından büyük oranda haberdarlardır. Bu sonuç iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin pratik anlamda verimli olduğunu göstermektedir.

Atölyede, laboratuvarında, derslikte, staj yerimde, uyulması gereken talimatları bilirim ifadesine ise yüzde 12 oranında olumlu, yüzde 63 oranında kararsız, yüzde 25 oranında olumsuz görüş bildirildiği görülmektedir. Bu sonuçtan anlaşılmaktadır ki öğrencilerin bulunduğu ortamlardaki talimatnamelerden büyük oranda bihaber olduğu anlaşılmaktadır. Bu talimatların verilen eğitimlerde daha çok üzerine düşülmesi, daha ilgi çekici hale getirilmesi gerektiği görülmektedir.

Okulumun güvenli olmayan bir durumu varsa iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili iyi bir eğitim görmediğim için bu durumu bilmem ifadesine ise yüzde 86 oranında olumlu, yüzde 10 oranında kararsız, yüzde 4 oranında ise olumsuz görüş bildirilmiştir. Bu sonuçtan anlaşılacağı üzere katılımcılar çok büyük oranda iş sağlığı ve güvenliği eğitiminden yeterince verim alamadığı anlaşılmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde yeni düzenlemeler yapılması gerektiğini bu sonuçtan çıkarabiliriz.

Acil durumların ne olduğunu bilirim. Acil durumla karşılaştığımda soğukkanlı davranırım ne yapacağımı bilirim ifadesine ise yüzde 14 oranında olumlu, yüzde 63 oranında kararsız, yüzde 23 oranında ise olumsuz görüş bildirilmiştir. Bu sonuçtan iş sağlığı ve

güvenliği eğitimlerinin öğrencileri acil durumlara karşı yeterince hazırlamadığı dolayısıyla bu eğitimlerin öğrenciler için yetersiz olduğunu çıkarabiliriz.

Katılımcıların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinden okul türüm nedeni ile çalışma hayatımda faydalanacağımı bilirim ifadesine ise yüzde 48 oranında olumlu, yüzde 21 oranında kararsız, yüzde 37 oranında olumsuz görüş bildirilmiştir. Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri ile gelecekteki iş hayatlarındaki faydalarından yeterince ilişki kuramadıklarını bu sonuçlardan anlamaktayız.

Öğrencilerden Milli Eğitim Bakanlığı'nın verdiği temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimini aldım ifadesine ise yüzde 81 oranında olumlu, yüzde 14 kararsız, yüzde 6 oranında olumsuz görüş bildirildiği görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerden sadece 121 Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencisinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimini aldığını bildiğimizden, ortaya çıkan bu sonuçtan anketi cevaplayan öğrencilerin ne yaptıklarını bilmediği anlaşılmaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği konusunda aldığım eğitimlerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde kazandığım becerilerin çalışma hayatımda faydalı olmayacağını düşünüyorum ifadesine ise yüzde 45 oranında olumlu, yüzde 36 oranında kararsız, yüzde 19 oranında ise olumsuz görüş bildirildiği görülmektedir. Bu sonuçtan anlaşılacağı üzere öğrencilerin büyük oranda okulda aldıkları iş sağlığı ve güvenliği eğitimi ile çalışma hayatındaki faydaları bağdaştıramadığı, yeterince bilinç kazandırılmadığı anlaşılmaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği dersi zorunlu veya seçmeli olarak ders programına konulursa daha çok faydalanırım görüşüne yüzde 73 oranında olumlu, yüzde 23 oranında kararsız, yüzde 4 oranında olumsuz görüş belirtilmiştir. Anlaşılacağı üzere öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği dersinin müfredat içerisinde yer alması gerektiği yönünde kanaatleri vardır.

Öğrencilerin iş güvenliğinin yasalarla korunmasının ve cezai yaptırım uygulanmasının kurallara uyulması için yapılan baskı olduğunu düşünüyorum ifadesine ise yüzde 63 oranında olumlu, yüzde 30 oranında kararsız, yüzde 6 oranında ise olumsuz yönde görüş bildirilmiştir. Bu sonuçtan anlaşılacağı üzere öğrenciler iş sağlığı ve güvenliği konusunda yasaları ve cezai yaptırımları desteklememektedirler.

İş sağlığı ve güvenliği yalnız çalışma ortamında değil okulda, staj yerimde, atölyede, laboratuvarında, okul servisinde, kısacası hayatın her aşamasında yaşam tarzı olmalıdır ifadesine ise yüzde 76 oranında olumlu, yüzde 7 oranında kararsız, yüzde 15 oranında

olumsuz görüş bildirilmiştir. Bu sonuç doğrultusunda görüleceği üzere öğrenciler iş sağlığı ve güvenliğinin hayatın her alanında uygulanması gerektiğini düşünmektedirler.

Araştırmaya tabi tutulan öğrencilerden sadece Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi görmüş olması, bu eğitimlerin birçok alanda uygulanması gerektiği düşünüldüğünde bir eksiklik olarak görülmektedir. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının tam olarak hayata geçmemiş olması, öğrencilerin yapılan risk değerlendirme çalışmaları ve acil durum planlarından haberdar olanların oran olarak azlığı, iş kazalarına sebebiyet verebilir. Ayrıca okulların az tehlikeli yerler olarak belirtilmesi bu sürecin gecikmesine neden olmaktadır. Mesleki Teknik Anadolu Liselerinin diğer okullardan farklı olarak orta veya çok tehlikeli yerler olarak belirtilmesi gerekir.

Mevcut şartların öğrencileri tehlikelerle karşı karşıya bırakacağı ortadadır. Okullar 6331 sayılı kanuna göre belirtilen kurallara uymakla yükümlüdür. Okullarda yönetici okul müdürü olduğundan ilk olarak okul müdürleri daha sonra bakanlık gerekli denetimleri gerçekleştirmelidir.

Öğrencilerin okullarında ve çalışma yerlerindeki talimatlar ve acil durumlar hakkındaki olumsuz görüşlerin fazlalığı ve yine cezai yaptırımların uygulanması ve 6331 sayılı kanun bilgileri hakkındaki olumsuz cevaplar, Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almamış olması, Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde ise 11.sınıfın 2. Döneminden itibaren mezun olana kadar 8 saat teori eğitim, 4 saat uygulama ders saati olan iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin yetersiz olduğu, iş sağlığı ve güvenliğine yeteri kadar önem verilmediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Yine MEGEP modülde İSG dersinin yetersiz olduğu belirtilmektedir (Çetinkaya ve Ulusoy, 2019). Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin Avrupa Birliği'n de olduğu gibi tam okul yaklaşımı (a whole school approaching) şeklinde ele alınması gerekmektedir. İş sağlığı ve güvenliği eğitiminin yine Avrupa Birliği'n de olduğu gibi uygulamalı film veya sahneler ile yapılması, aynı zamanda öğrencilerin anaokulundan itibaren farkındalıklarının ilgili yaş grubuna uygun biçimde geliştirilmesi gerekmektedir.

İş sağlığı ve güvenliğinin eğitimde yer almasına yönelik AB projesi kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı sorumluluk almıştır. Bu proje ile örgün eğitim gören vatandaşlar küçük yaşlardan itibaren iş sağlığı ve güvenliği hakkında bilgi sahibi olacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu'nun müfredattaki kitaplara iş sağlığı ve güvenliği kavramını eklemesi bu anlamda olumlu bir kazanımdır. Bu gibi yenilikler sayesinde

öğrenciler iş kazaları ve meslek hastalıkları ile mücadele etmeyi ve riskler oluşmadan nasıl önleyebilecekleri hakkında bilinç kazanabileceklerdir.

Okullarda iş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşturulması; kazaların ve riskli durumların oluşmasının önlenmesi veya kazanın etkilerinin azaltılması bakımından oldukça önemlidir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili düzenlemeler, çalışmalar ve uygulamalar Sanayileşme sürecinin başlamasından sonra ortaya çıkmakla birlikte sadece fabrikaları değil okullar, hastaneler vb. birçok alan da kendini göstermektedir.

Okullarda meydana gelen kazalar kayıt altına alınıp bu veriler ile istatistikler oluşturulmalı, kazaların nasıl oluştuğu, nedenleri ve bir daha aynı kazaların meydana gelmemesi için ne gibi çalışmalar yapılacağı hakkında toplantılar yapılmalıdır. Okul çalışanlarına iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri verilmeli, farkındalık oluşması sağlanmalıdır. Okulda karşılaşılabilecek tehlike ve riskler hakkında bilgilendirilmeli ve önleyici çalışmalar yapılmalıdır. Bu önlemler, kazaların oluşma ihtimalini azaltacaktır. Sınıflar ve okul içinde tehlike yaratabilecek demirbaşların sabitlenmesi, zeminlerin kaymayacak materyallerden döşenmesi, merdiven ve korkuluklarının sağlamlığı, acil durumlarda giriş çıkışlar için okul çalışanları ve öğrencilerle tatbikatlar yapılması, bu giriş çıkışlar için belirtici yönergeler yerleştirilmelidir. Belirli periyotlarda öğretmenler tarafından sunumlar hazırlanarak eğitimlerin tekrarlanması oluşabilecek tehlikelere karşı hafızaların diri tutulmasını sağlayacaktır.

Okul güvenliği, okul etrafının, okul içi ortamın, öğretmenlerin, öğrencilerin, öğrenci velilerinin güvenliğini de kapsayan bir durumdur. Okul güvenliği ise okul yönetimi, veliler, öğretmenler ve öğrencilerin iş birliği halinde çalışması ile etkin bir şekilde sağlanacaktır. Okullarda öğrenciler belli kazalara maruz kalmaktadır. Bunlar arasında okul içinde düşme, yaralanma, okulda kullanılan temizlik malzemelerinden zehirlenme gibi birçok gerçekleşmesi mümkün olay göz önünde bulundurulabilir. Okullarda yapılan iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları arasında okulların tehlike sınıflandırmalarına dâhil edilmesi, okullardaki öğrenim gören öğrencilerin yaş gruplarına uygun yönetmelikler çıkarılması, belli periyotlarla düzenli eğitimler verilmesi gibi çalışmalar yer almaktadır. Bu çalışmaların önem arz ettiği kurumlar başında daha kendi başlarına hareket etmekte zorlanan ve belli kişilerin yönlendirmesine ihtiyaç duyan yaş grubunun yer aldığı eğitim öğretim kurumları ilk sırada gelmektedir.

Ülkemizde de Avrupa Birliği üye ülkelerinde olduğu gibi iş sağlığı ve güvenliği farkındalığının bir kültür olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Bu sebeple öncelikle liselerde okul türüne bakılmaksızın her seviyede iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları adı altında,

okulun her iki döneminde olacak şekilde, uzman öğretmenler aracılığı ile okutulması gereken bir ders planlanmalı ve bu aşamada daha fazla geç kalınmamalıdır. Avrupa Birliği üye ülkelerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini müfredatlarına aldıkları düşünüldüğünde hızlıca ilgili kurumların tedbirler alması gerekmektedir. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği kriterleri, anaokulundan itibaren her çocuğa sevdirmeli, farkındalığının artırılması seviyeye uygun içeriklerin oluşturulmalı, belirli gün ve haftalar etkinlikleri programına alınarak düzenli biçimde öğrencilere benimsetilmelidir.

Araştırmaya konu edilen Güngören ilçesinde faaliyet gösteren Gençosman İMKB Çok Programlı Anadolu Lisesi'nde bulunan öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarıyla alakalı farkındalık oluşturma uygulamalarına yönelik araştırmada aşağıda belirlenen sonuçlar elde edilmiştir:

- Öğrencilerin çok büyük çoğunluğu iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin kendilerine güvenli bir çalışma ortamı sunacağını düşünmesine rağmen bu alanda verilen eğitimleri yetersiz bulmaktadır.
- Öğrencilerin büyük çoğunluğu teorik eğitimlerden ziyade uygulamalı eğitim talebinde olup, iş ortamındaki risklere karşı daha fazla bilinç kazandıracağı ve uygulamalı eğitimin gerçek hayatta oluşabilecek tehlikelere karşı kendilerini daha hazırlıklı kılacağı görüşündedir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin faydalarından haberdarlardır.
- Sanal gerçeklik uygulamalarının iş sağlığı ve güvenliği eğitiminde kullanılması ile alakalı ise öğrencilerin büyük çoğunluğu kararsız ya da olumsuz yanıt vermiştir. Bu sonuçtan öğrencilerin sanal gerçeklik uygulamalarının iş sağlığı ve güvenliği eğitimin ne yönde kullanılabileceği yönünde bilgisiz olduğunu anlamaktayız. Ancak çok riskli olan durumlarda sanal uygulamaların kullanılması önem arz ettiğinden bu alanda öğrencilerin daha fazla farkındalık kazanması gerektiğini anlamaktayız.
- Katılımcılar iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin gelecekteki çalışma hayatlarında işe yarayacağı hususunda ise büyük oranda kararsız ve olumsuz görüş bildirmişlerdir. Dolayısıyla iş sağlığı ve güvenliği konusunda gerekli bilincin kazandırılması için farkındalık konusunda daha çok çaba gösterilmesi gerektiğini anlamaktayız.

- Öğrencilerin aldıkları iş sağlığı ve güvenliği eğitimiyle ortaya çıkabilecek tehlikeleri zihninde canlandırabilecekleri hususunda ise büyük oranda olumlu yanıt vermişlerdir. Verilen eğitimin öğrencileri risklere karşı hazırlıklı kıldığını anlayabiliriz.
- Öğrencilerin büyük çoğunluğunun okullarında verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitiminden yeterince faydalanamadığını belirtmektedir. Bu alandaki eğitimlerin öğretmen ve öğrenciler arasında daha yoğun bir etkileşim kurulması gerektiğini anlamaktayız.
- Öğrencilerin büyük çoğunluğu Mesleki Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin iş sağlığı ve güvenliği eğitimi alması gerektiğini düşünürken, Anadolu Lisesi öğrencilerinin bu eğitime ihtiyacı konusunda bu oran yarı yarıya düşmektedir. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının hayatın her alanında yer alması gerektiğini düşünürsek bu anlamda öğrencilere daha fazla farkındalık kazandırılması gerektiğini görmekteyiz.
- Okullarda iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi ve düzenli eğitim alınması iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilinçlenmelerini sağlayacaklarını düşünmektedirler.
- Öğrencilerin okullarında ve staj yerlerinde alınan pratik önlemlerden ise büyük oranda haberdar oldukları görülmektedir. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin pratik anlamda işe yaradığı görülmektedir.
- Öğrencilerin derslik, atölye, staj yeri gibi alanlarda bulunan talimatlardan ise büyük oranda haberdar oldukları görülmektedir. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde çevrede yer alan talimatların daha çok önem verilmesi gerekmektedir.
- Acil durumlar ve acil durumlar karşısında nasıl davranılacağı konusunda öğrenciler olumsuz görüş bildirmişlerdir. İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde acil durumlara karşı daha fazla yer ayrılması gerektiğini anlamaktayız.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu okulda verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin zorunlu veya seçmeli olarak müfredatta yer alması gerektiğini görüşündedir.
- Öğrenciler iş sağlığı ve güvenliğinin yasalarla korunması ve uygulanmamasına karşılık uygulanacak cezai yaptırımların baskı oluşturacağı düşüncesindedir.

- Öğrenciler iş sağlığı ve güvenliğinin çalışma ortamının dışında buldukları her ortamda uygulanmasını, bir yaşam tarzı haline getirilmesi gerektiği görüşündedir.

6.2. Öneriler

- Öğrencilerin bilinçsizce kalıcı hasar bırakabilecek şiddet içeren oyunlar oynamalarının önüne geçilmelidir. Özellikle İSG eğitimi içerisinde özenle ve dikkatle bu yaralanmalar hakkında eğitimler verilmelidir.
- Okulda meydana gelen okul kazaları, ramak kala olaylar ciddi biçimde kayıt altına alınmalıdır.
- Okul kazaları İSG konusudur. Okul kazalarında öğrenci ve veliyi içine alacak bir sistem geliştirilmelidir. Meydana gelen okul kazalarında velilerinde belirli mesuliyetleri olacağının belirtileceği hukuksal düzenlemeler yapılarak, bu konuda bilgilendirme eğitimleri yapılmalıdır.
- Okullarda İSG yalnızca iş kazasını kapsamaz. Okulda şiddet içerikli oyunlar ve akran zorbalığı nedeni ile oluşan okul kazalarının önlenmesi için İSG eğitimlerinin içerisine eklenmelidir. Okul Kazalarının hukuki açısı aydınlatılarak, veliler bilgilendirilmeli ve eğitilmelidir. Velilerin de, çocuklarının karıştığı hususlarda hukuki sorumlulukları olduğunun altı çizilmelidir ve öğrencilerin bu yollara yeltenmelerinin etmelerinin önü caydırıcı biçimde alınmalıdır.
- Okul kazası olduğunda, maddi veya manevi hasar olduğunda ya da ramak kala olaylarda veli, veli toplantıları veya eğitimler ile ya da seminerler ile bilgilendirilmeli ve farkındalık oluşturulmalıdır. Oluşan hasarlardan veli de belirli hukuki ölçülerde sorumlu tutulmalıdır. Gerekli hukuksal düzenlemeler yapılmalıdır.
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitimler akademisyenler, İSG uzmanları, yetkin öğretmenler ve öğrencilerin görüşleri alınarak yeniden düzenlenmelidir.
- Okullara elektrik yaralanmaları olduğundan, özellikle iletişim araçlarını kullanma zorunluluğu olan öğrenciler için gayri nizami yapılan şarj doldurma faaliyetlerinin önüne geçilmelidir. Öğrencilerin artık yaşamlarının bir parçası olan tablet, akıllı saat, cep telefonu gibi elektrikli aletlerinin şarjlarını uygun ve

daha güvenli bir biçimde yapmalarını sağlamak için, okullara belirli miktarlarda şarj üniteleri yapılmalıdır. Sınıf, atölye, laboratuvar ve dersliklerde gelişmiş güzel biçimde elektrik tesisatını kullanmalarının önüne geçilmelidir.

- İSG seçmeli ders olmaktan çıkartılıp her sınıf seviyesinde uygun içerikli zorunlu ders olarak okutulmalıdır.
- İSG eğitimi için kullanılacak eğitim kitapları üretilmemiştir. Eğitim kitaplarının müfredatı oluşturulmalıdır. Uygun müfredat için akademisyenlerden ve İSG uzmanlarından destek alınmalıdır. Ders kitapları her seviyeye uygun tasarlanmalıdır.
- Okullar da acil durum eğitimleri sadece deprem tatbikatları ile sınırlı kalmamalıdır. Geniş çapta okullarda acil durum dersleri ve eğitimlerinin bir parçası olacak şekilde İSG derslerinin içerisinde ele alınmalıdır.
- Özellikle 11 ve 12.sınıflar için sanal ortam uygulamaların başlatılması, çağın gerektirdiği gibi artırılması, eğitimde önemli bir yer tutması sağlanabilir.
- Okulların, anaokulu, ilkokul, ortaokul, İmam Hatip ortaokulu veya lisesi, Anadolu Lisesi veya Mesleki Teknik Lise gibi türlerine bakılmaksızın tümünün İSG dersleri alması sağlanabilir.
- Liselerdeki alan türlerine özgü olarak İSG için daha detaylı eğitim alınması gereken kısımlar tespit edilerek, bu kısımlar üzerinde daha fazla durulabilir.
- Okullarda, velilere yönelik İSG eğitimleri ile farkındalık kazandırılabilir. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda okuyan 18 milyonu aşkın öğrencinin velisine ulaşılarak kabaca 54 milyondan fazla insanımıza gündelik hayatta karşılaşılabilecek risk ve tehlikelere karşı farkındalık seferberliği oluşturulabilir.
- Öncelikle liselerde okul türüne bakılmaksızın yalnızca 11 sınıf 2. dönemden sonra 8 saat değil, her sınıf seviyesinde iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları adı altında, okulun her iki döneminde olacak şekilde, uzman öğretmenler aracılığı ile okutulması gereken bir ders planlanabilir.
- İş sağlığı ve güvenliği kriterleri, anaokulundan itibaren her çocuğa sevdirmeli, farkındalığının artırılması için her yaş seviyesine uygun içerikleri oluşturulabilir.
- İSG okullarımızda belirli gün ve haftalar etkinlikleri programına alınabilir.
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitimlerde teorik yöne karşılık uygulamalı eğitimlerin payı artırılabilir.

- Sanal güvenlik uygulamaları iş sağlığı ve güvenliği eğitiminde daha yoğun olarak kullanılabilir. Bu yöntemle öğrencilerin riskleri önceden imajine etmesi sağlanabilir, farkındalık düzeyleri artırılabilir.
- Okullarda verilen iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde öğrencilere gelecekteki mesleklerinde ne yönde kullanılabileceğine hususunda daha fazla bilgi verilerek öğrencilerin bu iki hususu daha rahat bağdaştırabilmesi sağlanabilir.
- İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin ders programı içinde daha fazla yer alması sağlanarak bu eğitimlerden daha fazla faydalanmaları sağlanabilir.
- Öğrencilere iş sağlığı ve güvenliğinin okul türü fark etmeksizin hayatın her alanındaki risklere ve tehlikelere karşı ne yönde kullanılabileceğine dair daha fazla bilgi verilmesi sağlanabilir.
- İş sağlığı ve güvenliği derslerinde bulunulan alanlardaki talimatlara yönelik daha fazla bilgilendirme yapılabilir. Talimatlar daha dikkat çekici hale getirebilir.
- Verilen derslerde acil durumlara daha fazla önem vermesi sağlanabilir. Acil durumlar ile alakalı tatbikatlar yapılabilir.
- 4857 Sayılı İş Kanunu ve 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hakkında verilen eğitimlerde vurgu yapılarak yasalarla alakalı farkındalık artırılabilir.

7. KAYNAKÇA

Acat, B. (2006). Yenilenen İlköğretim Programı Okul Yönetimlerini Geliştirme Programı: MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü, Ankara.

Addington, L. A. (2009). Cops and Cameras: Public School Security as a Policy Response to Columbine. *American Behavioral Scientist*, 52(10), 1426-1446.

Agron, J. & Anderson, L (2000). School Security by the Numbers. *American School and University*, 72(1), C1-C11.

Akçay, D. ve Yıldırımlar, A. (2018). Okul Kazaları ve Güvenlik Önlemleri, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(1), 48-55

Aktaş, Y. (2014). 15. Nisan. 2020 tarihinde erişim adresi: <http://www.memurlar.net/haber/480499/>.

Alli, B.O. (2008). *Fundamental Principles Of Occupational Health And Safety Second Edition*

Arıcı, K. (1999). *İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Dersleri*. Ankara: TES-İŞ Eğitim Yayınları.

Arıkan, H. (2018). *Mesleki Ve Teknik Lise Makine Bölümlerinde Okuyan Öğrencilerin İş Güvenliği Farkındalık Düzeyinin İncelenmesi (Yayınlanmış yüksek lisans tezi)*. Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.

ASPB. (2020). Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 20.Nisan.2020 tarihinde erişim adresi: <https://ailevecalisma.gov.tr/isggm/haberler/is-sagligi-ve-guvenligi-farkindaligi-icin-okullarda-isg-koseleri-kuruldu/>

Aykanat, M. (2015). Mecelle 'de İş Sözleşmesi . *Akademik Bakış Dergisi*, 47 (1)

Aksoy, H.H. (2004). 4. Demokratik Eğitim Kurultayı, EĞİTİMSEN 15. Nisan. 2020 tarihinde erişim adresi: <http://egitimsen.org.tr/wp-content/uploads/2016/11/Mesleki-Ve-Teknik-E%C4%9Fitim.pdf>

Bademci, V. (2011). Kuder -Richardson 20, Cronbach'ın Alfası, Hoyt'un varyans analizi, genellenirlik kuramı ve ölçüm güvenirliği üzerine bir çalışma. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2011;17:173-93.

Bıyıkçı, E.T. (2010). İş Sağlığı Ve Güvenliğinin Sağlanmasında İş Güvenliği Uzmanlığı (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Bülbül, M. (2016) İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatının Okullar Açısından İncelenmesi, 8. İş Sağlığı ve Güvenliği Konferansı, s.170-179, İstanbul.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemleri.

Chen, C., Chen, S. (2014). Investigating the effects of job demands and job resources on cabin crew safety behaviors, *Tourism Management*, 41, 45-52.

Cilve, N. (2006). İlköğretim ve Lise Eğitim Binalarının Kullanıcı Gereksinimlerinin ve Fiziksel Mekân Özelliklerinin Bina Değerlendirme Yöntemi İle Belirlenmesi (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.

Clarke, S. (2006). Safety climate in an automobile manufacturing plant, *Personnel Review*, 35(4), 413 – 430.

Clarke, S. (2013). Safety leadership: A meta-analytic review of transformational and transactional leadership styles as antecedents of safety behaviours, *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. 86, 22–49.

Çankaya, İ. H. (2009). Okul Güvenliği Üzerine Teorik Bir Çözümleme. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 97-103

ÇASGEM. (2013). T.C. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yayın No: 11 Çalışma Mevzuatı İle İlgili Avrupa Birliği Direktifleri

Çetinkaya, A.İ., Ulusoy, I. (2019). Mesleki ve Teknik Liselerde Atölye Uygulamalarında İş Sağlığı Ve Güvenliği, *Ohs Academy* 2(3), 30-12.

Çiçek, Ö., Öçal, M. (2015). Dünyada Ve Türkiye’de İş Sağlığı Ve İş Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi. *Hak İş uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5(11), 106 – 129.

Çiçek, Ö., ve Öçal, M. (2017). Türkiye ve Avrupa Birliği’nde İş Kazası Verilerinin Karşılaştırmalı Analizi. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(16), 616-637.

Cortina JM. (1993). What is Coefficient Alpha? An Examination of Theory and Applications. *Journal of Applied Psychology*. 1993;78:98-104.

Demirel, F., Köse, R. (2019). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / 21(2),515-528.

Dursun, S. (2013). İş Güvenliği Kültürünün Çalışanların Güvenli Davranışları Üzerine Etkisi, *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 3(2), 61-75.

Dursun, S., Keser, A. (2014). İş Güvenliği Farkındalığı ve İş Güvenliği Davranışları Arasındaki İlişkilerin Araştırılması: Uygulamalı Bir Araştırma. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 5(2),1-9.

Etögm. (1999). Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu 1986 yıl 3308 nolu yasa.

Eraslan, R, Aycan, S. (2008). Bir İlköğretim Okulu İkinci Kademe Öğrencilerinde Okul Kazası Görülme Sıklığının İncelenmesi. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 2 (1), 8-18.

Ercan İ, Kan İ. (2004). Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2004;30:211-6.

Ergüder, B. (2004). İlköğretim Okullarında Öğrencilerin Uğradıkları Kazaların İncelenmesi. Ev İdaresi ve Aile Ekonomisi Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ergüder, B, Yertutan, C. (2005). İlköğretim Okullarında Öğrencilerin Uğradıkları Kazaların İncelenmesi. H.Ü. Ev Ekonomisi Y.O. Yayınları No: 13, Araştırma Serisi: 13, Ankara: Berkay Ofset

Etöz, M. ve Mavi, E.E. (2018). Çıraklık Eğitim Merkezleri ve Endüstri Meslek Liselerindeki İş Güvenliği Algısının Ölçülmesi, 8.İş Sağlığı ve Güvenliği Konferansı İstanbul, 214-224.

EU-OSHA. (2013). 15. Nisan. 2020 tarihinde, erişim adresi: <https://osha.europa.eu/en/publications/well-being-work-creating-positive-work-environment>

EU Strategy. (2007-2012). European Commission, DG Employment, Social Affairs & Inclusion, [http//ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=151&langId=en](http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=151&langId=en) (25 Nisan 2020).

George D, & Mallery P. SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference. 11.0 update (4th ed.). Boston: Allyn & Bacon,2003.

Gerek, H. N. (2008). İş Sağlığı ve İş Güvenliği. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları.

Glendon, A.I, Litherland ,D.K. (2001). Safety Climate Factors, Group Differences and Safety Behaviour in Road Construction, Safety Science, 39(3)., 157–188.

Glasscock, D. J., Rasmussen K., Carstensen, O., Hansen, O.N. (2006). Psychosocial Factors and Safety Behaviour as Predictors of Accidental Work Injuries in Farming, Work & Stress: An International Journal of Work, Health & Organisations, 20(2)., 173-189.

Gümüş, B. (2016). Okullarda İş Sağlığı Ve Güvenliği Uygulamaları Ve Öğretmenlerin Bu Konudaki Bilgi Düzeylerinin İrdelenmesi (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Aydın Üniversitesi/ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Gümüş, B. ve Dalbay, N. (2016). Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları ve Öğretmenlerin Bu Konudaki Bilgi Düzeylerinin İrdelenmesi, 8.İş Sağlığı ve Güvenliği Konferansı, s.160-169, İstanbul.

Huijzendveld, P (2005). “Güvenlik Kültürü: AB Yaklaşımı”, 4. Uluslararası İş Sağlığı ve Güvenliği Bölgesel Konferansı, Ankara, 15–17 Kasım 2005, 14.

İSG (2013). İş Sağlığı Ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik, T.C. Resmî Gazete, 28532, 18 Ocak 2013. 01. Mart. 2020 tarihinde erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/01/20130118.htm>

İşçi Sağlığı ve Güvenliği konulu 2014/16 sayılı Genelge. (2014). 16.04.2020 Tarihinde, erişim adresi: <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1705.pdf>

Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). Günümüzde İnsan ve İnsanlar, İstanbul: Evrim Yayınları.

Kara, H. E. (2016). Çocuğunu Tanı Dikkatini Topla, Kocaeli: Arel Yayınları Aile Dizisi 7.Kitap, ISBN: 9786056612169

Kaya, H. (2014). Okul hemşirelerinin mesleki standartları bilme ile uygulama durumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Kılıç, S. (2016). Cronbachs Alpha Reliability Coefficient, DOI: 10.5455/Jmood.20160307122823 07.05.2020 Tarihinde, erişim adresi: <https://www.researchgate.net/publication/297656260>

Kılıkış, İ. (2014). İş Sağlığı ve Güvenliği.

Kolay, Y. (2004). Okul-Aile-Çevre İş Birliğinin Eğitim Sistemindeki Yeri Ve Önemi. Milli Eğitim Dergisi, 164.

MEB Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği. (2013). 20.04.2020 Tarihinde, erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/09/20130907-4.htm>

MEB. (2013). Millî Eğitim Bakanlığı Genelgesi 2018/10 Okullarda Güvenlik Önlemlerinin Alınması Genelge T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sayı 24.301.423-918,99-E. 8310247 26 Nisan 2018
Konu : Okullarda Güvenlik Önlemlerinin Alınması

MEB. (2014). T.C. Millî Eğitim Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı 20.Nisan.2020 tarihinde erişim adresi: <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1705.pdf>.

MEB. (2015). T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi Sayı : 24301423-918-E.12964517 16.12.2015 Konu: Öğrenci/Çırac İSG İşlemleri

MEB. (2016). T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü ile İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü Protokolü. <https://mtegm.meb.gov.tr/www/meslek-okullarinda-is-sagligi-ve-guvenligi-egitimi/icerik/1135>.

MEB. (2020). 25.04.2020 tarihinde, erişim adresi: <http://ilkadim.meb.gov.tr/www/is-kazasi-ve-meslek-hastaligi/icerik/1186>

M.D. Cooper, ve Phillips, R.A. (2004). .Exploratory Analysis of The Safety Climate and Safety Behavior Relationship, Journal of Safety Research, 35, 497–512.

Napo. (1999). Napo' nun kökenleri. 20.Nisan.2020 tarihinde erişim adresi: <https://www.napofilm.net/en/about-napo/the-napo-story>

Narter, S. (2015). İş Kazası ve Meslek Hastalığında Hukuki ve Cezai Sorumluluk, Ankara: Adalet Yayınevi.

Polat, H. (2012). Okullarda Sağlık ve Güvenlik Çalışmaları.

Örsal, Ö. (2018). Okullarda Riskler, Kazalar ve Çözüm Önerileri, 2018 International Safe Schools, Employee Health and Work Safety Symposium, Bolu, s.147-156, ISBN: 978-975-321-051-5.

Özdamar K. Paket Programlarla İstatistiksel Veri Analizi-1. 4. Baskı. Eskişehir: Kaan Kitabevi, 2002.

Sadullah, Ö. (2009). A Research on the Effect of Organizational Safety Climate upon the Safe Behaviors, Ege Akademik Bakış, 9(3)., 923–932.

Saraç, Ç.K. (2016) İş Sağlığı ve Güvenlik Kültürü Algısının İş Tatmini ile İlişkisinin İncelenmesi (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nişantaşı Üniversitesi.

Sawacha, E., Naoum, S., Fong, D. (1999). Factors Affecting Safety Performance on Construction Sites, International Journal of Project Management, 17(5)., 309–315.

Süzek, S. (2011). İş Hukuku, (7. Basım)., İstanbul: Beta Yayınları.

Şanlıbayrak, M. (2018). Branş Ve Teknik Öğretmenlerinin İş Sağlığı Ve Güvenliği Farkındalık Düzeylerinin Karşılaştırılması: Kars İli Örneği (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Streiner D. (2003). Starting at the beginning: an introduction to coefficient alpha and internal consistency. Journal of Personality Assessment. 2003;80:99-103.

Tavsiye Kararları, 1. Milli Eğitim Şurası, 2014.

Tavşancıl, E. (2014). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS İle Veri Analizi.

Tezbaşaran, A. (2008). Likert Tipi Ölçek Hazırlama Kılavuzu. Elektronik sürümü. 01. Mart. 2020 tarihinde erişim adresi: URL: http://www.academia.edu/1288035/Likert_Tipi_Ölçek_Hazırlama_Kılavuz.

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu (THSK), (2012). Ulusal Kaza Yaralanma Veri tabanı. Erişim Tarihi: 24.01.2017. <http://ukay.thsk.saglik.gov.tr/>

Turhan, M., & Turan, M. (2012). Ortaöğretim Kurumlarında Güvenlik. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 18(1), 121-142.

Uçan, R. (2018). İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Hazırlık Kitabı, Nar Yayınevi, İstanbul.

Uygur, M. ve Tanrıseven, I. (2017) Kamu Çalışanlarının Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Programına İlişkin Görüşlerinin Stufflebeam'in Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün (CIPP) Modeline Göre İncelenmesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(22), s.1-14, DOI: 10.20875/makusobed.292910.

Yılmaz, B. ve Özbaştürk, E. (2016). İstanbul Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarında Öğretmenlerin İş Güvenliği Algısının İncelenmesi, 8.İş Sağlığı ve Güvenliği Konferansı , s. 225-231

Yılmaz, F. (2009). Avrupa Birliği ve Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği: Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının Etkinlik Düzeyinin Ölçülmesi (Yayınlanmış doktora tezi). T.C. İstanbul Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yılmaz, F. (2010). Avrupa Birliği ülkeleri ve Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği kurulları: Türkiye'de kurulların etkinliği konusunda bir araştırma. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 7:1. 15. Nisan. 2020 tarihinde erişim adresi: <http://www.insanbilimleri.com>

Yivli, İ. (2018). İstanbul Zeytinburnu Ve Fatih İlçelerindeki Anaokullarında Çalışan Öğretmenlerde, İş Sağlığı Ve Güvenliği Alanında Farkındalık Oluşturma Uygulamaları (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.

Yüksel, B. (2017). Çalışma İlişkilerine Yönelik İlk Düzenleme: Dilaver Paşa Nizamnamesi Ve Çalışma Hayatına Etkileri. İş ve Yaşam, 3(6), 155 – 178. dergipark.gov.tr/isvehayat/issue/34275/378851

Whitehead, D. (2005). Health promoting hospitals: The role and function of nursing. *Journal Clinical Nursing*, 14 (1), 20-27.

WHO. (1948). 20.04.2020 tarihinde, erişim adresi: <https://www.who.int/about/who-we-are/constitution>

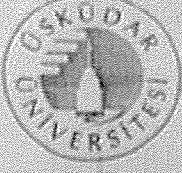
Whole school approach. 15. Nisan. 2020 tarihinde erişim adresi: <https://osha.europa.eu/en/publications/occupational-safety-and-health-and-education-whole-school-approach> adresinden erişildi.

Wyman, L. (2005). Comparing the number of ill or injured students who are released early from school by school nursing and nonnursing personnel. *The Journal of School Nursing*, 21(6), 350-355.

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. (2012). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 30.06.2012 tarihinde 28339 sayılı Resmi Gazete

8.EKLER

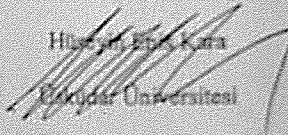
Ek 1. Anket

Anket Formu

Değerli Katılımcı,

Bu anket, bir yüksek lisans tezi araştırmasına veri sağlamak üzere hazırlanmış olup, tamamen akademik bir amaca yöneliktir. Cevaplayacağınız anketin sonucunun güvenilirliği, sizin doğru ve samimiyetle vereceğiniz yanıtlara bağlıdır. Elde edilen veriler sadece bu çalışmada ve bilimsel amaçla kullanılacaktır. Sonuçlar, istatistiksel kurallara uygun olarak genelleneceğinden anket formunda kimlik bilgilerinizle ilgili herhangi bir soru bulunmamaktadır. Gönderilecek cevaplar gizli tutulacak ve sizlere hiçbir yükümlülük getirmeyecektir. İlginiz, katılımınız ve yardımlarınız için çok teşekkür ederiz.

Hilmiye Ertuğrul
Dokuz Eylül Üniversitesi

1. Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

2. Yaşınız: 14-15 16-17 18 ve üstü

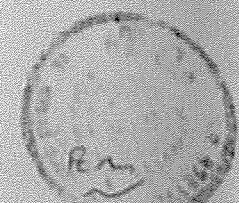
3. Okul Türünüz : Anadolu Lisesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

4. Kaçınıcı sınıftasınız : 9 10 11 12

5. Okulda İş Sağlığı v Güvenliği Temel Eğitimi aldınız mı? Evet Hayır

6. Bölümünüz?

Elektrik Elektronik Teknolojisi Alanı
 Makine Teknolojisi Alanı
 Adalet Bölümü
 Halkla İlişkiler ve Organizasyon Bölümü
 Bilişim Teknolojisi Bölümü
 Bilgisayarlı Muhasebe Bölümü
 Anadolu Lisesi Sayısal Bölümü
 Anadolu Lisesi Sözel ve Eşit Ağırlık Bölümü
 Anadolu lisesi Dil Bölümü

Lütfen kendi işyerinizi dikkate alarak bu ifadelere ne derecede katıldığınızı oluşturulan bir ölçek üzerinden sadece bir seçeneği seçerek işaretleyiniz.

		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse daha güvenli çalışma ortamları oluşacaktır.					
2	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim verilirse tehlikeli davranışlar azalacaktır.					
3	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinde uygulamalı eğitim aldıktan sonra risk algımın arttığını düşünüyorum.					
4	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerini faydalı buluyorum.					
5	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerini beğeniyorum.					
6	Akademik eğitimde sanal gerçeklik uygulamaları kullanılması gerektiğini düşünüyorum..					
7	Tüm İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinde sanal gerçeklik uygulamalarının kullanılması gerektiğini düşünüyorum.					
8	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimleri uygulamaları daha iyi bir eğitim almamı sağlar.					
9	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimleri gelecekte edineceğim meslekte çok işime yarayacaktır.					
10	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinin uygulamalı olması teorik eğitimlere göre tüm güvenlik kuralları ve prosedürleri dahi iyi anlamamı sağlar.					
11	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinin faydalarını biliyorum.					
13	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimi sonrasında tehlikelerden doğacak sonuçları zihnimde canlandırabilirim.					
14	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimleri olası tehlike ve riskler için hazırlıklı olmamı sağlar.					
15	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinin derslerde kullanılmasının kalıcı öğrenmeyi sağlayacağını düşünüyorum.					
16	Okulumda öğrencilere verilen İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
17	Okulumda İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinden yeterince faydalandığımı düşünüyorum.					
18	Teknik ve Mesleki Anadolu Liseleri öğrencilerinin İş Sağlığı Ve Güvenliği eğitimini mutlaka almaları gerektiğini düşünüyorum.					
19	Anadolu Lisesi öğrencilerinin İş Sağlığı Ve Güvenliği eğitimini mutlaka almaları gerektiğini düşünüyorum.					
20	Okulumda iş sağlığı ve güvenliğine dikkat edilmesi, düzenli eğitim verilmesinin İş Sağlığı ve Güvenliği bilincimi arttıracığını düşünüyorum.					

Arka sayfaya geçiniz.

Lütfen kendi işyerinizi dikkate alarak bu ifadelere ne derecede katıldığınızı oluşturulan bu ölçek üzerinden sadece bir seçeneği seçerek işaretleyiniz

		Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
21	Okulumda/ staj yerimde tehlikeler için önceden pratik önlemler alındığını bilirim.					
22	Atölyede/ laboratuvarda/ derslikte/ staj yerinde uyulması gereken talimatları bilirim					
23	Okulumun güvenli olmayan bir durumu varsa İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili iyi bir eğitim görmediğim için bu durumu bilemem.					
24	Acil bir durumların ne olduğunu bilirim acil durumda karşılaştığımda soğuk kanlı davranırım ve ne yapılacağını bilirim.					
25	İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinden okul türüm nedeni ile çalışma hayatımda faydalanacağımı bilirim.					
26	Milli Eğitim Bakanlığı' nın verdiği 12 saatlik İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimini aldım.					
27	İş sağlığı ve güvenliği konusunda aldığım eğitimlerin İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinde kazandığım becerilerin çalışma hayatımda faydalı olmayacağını düşünüyorum. Bu eğitimlerin beni iş hayatına başladığımda daha iyi bir yere getireceğine inanmıyorum.					
28	İş Sağlığı ve Güvenliği dersi zorunlu/ seçmeli olarak ders programına konulursa daha çok faydalanırım.					
29	İş güvenliğinin yasalarla korunmasının ve ceza yaptırım yapılmasının, kurallara uyulması için yapılan baskı olduğunu düşünüyorum.					
30	İş sağlığı ve güvenliği yalnız çalışma ortamında değil, okulda, staj yerinde, atölyede, laboratuvarda, okul servisinde kısacası hayatın her aşamasında yaşam tarzı olmalıdır.					

22

Ek 2. Etik Kurul Onayı

Altunizade Mahallesi Hatuk Türksoy Sokak No:14 34662 Üsküdar/İSTANBUL
T: 0216 400 22 22 F: 0216 474 12 56 bilgi@uskudar.edu.tr

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN ARAŞTIRMALAR
ETİK KURULU BAŞKANLIĞI

SAYI: 61351342/ 2020-51 29/01/2020

Sayın Dr.Öğr.Üyesi Müge ENSARİ ÖZAY
(Hüseyin Enis KARA)

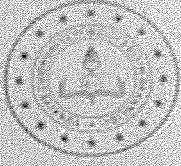
Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulunun 29/01/2020 tarihinde yapılan 01 no.lu toplantısında "Anadolu Lisesi Ve Mesleki Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı Ve Güvenliği Farkındalığı: Güngören Örneği" adlı araştırma projenizin kurum izni getirme koşulu ile şerhli olarak etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Doç. Dr. Cumhuriyet TAŞ
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik
Kurulu Başkanı

14.01.2020

Ek 3. MEB Onay Yazısı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.4577636
Konu : Anket Araştırma İzni

03.03.2020

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE
(Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi: a) 26.02.2020 tarihli ve 719 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamının 02.03.2020 tarihli ve 4529657 sayılı oluru.

Üniversiteniz Sağlık Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Hüseyin Enis KARA'nın "Anadolu Lisesi ve Mesleki Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalığı: İstanbul İli Güngören İlçesi Örneği" konulu araştırma çalışması hakkındaki ilgi (a) yazınız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanmaması, uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 30 gün içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Timur TUĞRAL
İl Millî Eğitim Müdürü a.
Şube Müdürü

EK:

- 1- Valilik Onayı
- 2- Ölçekler

Millî Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

Bilgi İçin Aydın. BALTA VHKİ
Tel: (0212) 384 34 00- 3628

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 3d8d-812e-3f2e-bdb8-d187 kodu ile teyit edilebilir.

EK 4. Özgeçmiş

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Hüseyin Enis KARA
Doğum Yeri ve Tarihi : İçel/ 31.07.1979
Yabancı Dili : İngilizce
İletişim (Telefon/e-posta) : 5076118479/ heniskara@gmail.com

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : Tevfik Sırrı Gür Lisesi
Lisans : Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Biyoloji
Öğretmenliği Bölümü
Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl : MEB 2015-Halen devam ediyor.
Yayımları (SCI ve diğer) : Çocuğunu Tanı Dikkatin Topla ISBN: 9786056612169

Ek 5. Resimler

Ek 6. MEB İş Kazası Bildirme Formu

	T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi	Doküman No : 05.04.FR.26 Yayın No : 01 Yayın Tarihi : 01/07/2016 Revizyon Tarihi : / / 20 Revizyon Sayısı : 00 Sayfa No : 1/3 Kurum/Birim Kodu: 24301423
	İŞ KAZASI VE MEŞLEK HASTALIĞI BİLDİRME FORMU	

İşyeri Bilgileri:	
İşyeri No:	
İşyeri bağlı Bulunduğu Daire:	
İşyeri bağlı Bulunduğu İl:	
Vergi Dairesi Adı:	
Vergi Dairesi No:	
Kaza Günü İşyeri Vardıya	
Başlangıç Saati:	
Kaza Günü İşyeri Vardıya Bitiş Saati:	
İşyeri Adresi:	
İşyeri Unvanı:	
İşyeri Tel:	
İşyeri Faks:	
Kaza Sonrası İşyerinin Durumu:	
Sigortalı Bilgileri:	
Adı Soyadı:	
T.C. Kimlik No:	
Sicil No:	
Doğum Tarihi:	
Medeni Hali:	
Uyruğu:	
Son İşe Giriş Tarihi:	
İlk İşe Giriş Tarihi:	
Öğrenim Durumu:	
Mezleği:	
Günceli:	
Düzenli İzin Gün Sayısı:	
Prim Ödeme Durumu:	
Adresi:	
İl/İlçe:	
İstihdam Durumu:	
Faks:	
Tel:	
E-posta:	
Sigortalı Yakınları	Adı Soyadı:
	T.C. Kimlik Numarası:
	Adresi:
Mezleği Eğitim Almış mı?:	
İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Almış mı?:	
Kaza Günü İşyeri Saati:	
Sigortalı Kazadan Sonra Ne Yaptı?:	
İyi Bulunma Tarihi:	İyi Bulunma Saati:
Kaza Anında Yürütmekte Olduğu Genel Faaliyet:	
Kaza Anında Yürütmekte Olduğu Özel Faaliyet:	
Özel Faaliyet Sırasında Kullandığı Araç/Gereç:	
Yaralanmaya Neden Olan Olay:	

ONAY

...../...../2017

.....
 İşyeri Sorumlusu Vekili (Ad Soyad,
 İmza, Mühür)

Ek 7. MEB Ramak Kala Olay Bildirme formu

	T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İşyeri Sağlıkve Güvenlik Birimi	Döküman No : 0504.FR.27 Yayın No : 01 Yayın Tarihi : 01/07/2016 Revizyon Tarihi : .../.../20... Revizyon Sayısı : 00 Sayfa No : 1 / 1 Kurum/Birim Kodu: 24301423
	RAMAK KALA OLAY TUTANAĞI	
RAMAK KALA OLAY BİLGİLERİ		
YERİ:		
TARİHİ VE SAATİ:		
FAALİYET:		
GÖZLEMLEYEN:	UNVANI:	
OLAY TANIMI	OLAY GÖRSELİ	
OLAYIN TEKRARINI ENGELLEMELİK İÇİN PLANLANAN DÜZELTİCİ -ONLEYİCİ FAALİYETLER NELERDİR? (DÖF)		